

Twój partner w kształtowaniu bezpieczeństwa...

PARTNER BHP

INSTRUKCJA

BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

DLA

ODDZIAŁU FIZJOTERAPII I REHABILITACJI

W STANISŁAWOWIE

Opracował zespół specjalistów PARTNER-BHP pod kierunkiem
bryg. w st. spocz. mgr inż. Krzysztofa Woźniaka

ZLECAJĄCY:

Zespół Opieki Zdrowotnej
w Łowiczu
99-400 Łowicz
Łowicz, ul. Ułańska 28
NIP 834-14-56-538

WYKONAWCA OPRACOWANIA:

PARTNER-BHP

Anna Jędrachowicz
Siedziba: 99-440 Zduny 87A
tel./fax ☎ (+48 /046 895 50 38 / 895 50 33) ,
mobile (+48 0)-690-908-998
NIP 775-216-31-68 REGON 100429770
e-mail: biuro@partnerbhp.pl
www.partnerbhp.pl

ŁOWICZ
LUTY 2017 r.

OŚWIADCZENIE O ZGODNOŚCI OPRACOWANIA INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO Z WYMAGANIAM PRZEPISÓW PRZECIWPOŻAROWYCH

Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego dla budynku ZOZ Łowicz – Oddział Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie została opracowana zgodnie z wymaganiami § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719)

.....

Opracowanie zawiera:

1. Część opisową - ..... stron(y),
2. Część graficzną - ..... stron(y),
3. Całość dokumentacji (część opisowa i graficzna w formacie .pdf) na nośniku CD.

KOPIOWANIE NA DOWOLNYCH NOŚNIKACH, PRZEDRUK, ROZPOWSZECZNIANIE CAŁOŚCI LUB FRAGMENTÓW BEZ PISEMNEJ ZGODY AUTORA JEST ZABRONIONE – NARUSZA PRAWA AUTORSKIE! TYLKO DO UŻYTKU WEWNĘTRZNEGO.

POTWIERDZENIE KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ

Kierujący opracowaniem niniejszej Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego dla budynku ZOZ Łowicz – Oddział Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie posiada wymagane kwalifikacje zawodowe do wykonywania czynności z zakresu ochrony przeciwpożarowej określone w art. 4 ust. 2 i 2a Ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (tekst jednolity: Dz. U. Nr z 2016 r., poz. 191 z późn. zm.):

1. Krzysztof Woźniak ur. dn. 14 marca 1961 r. – tytuł inżyniera pożarnictwa – Dyplom Szkoły Głównej Służby Pożarniczej w Warszawie (Wydział Inżynierii Bezpieczeństwa Pożarowego) Nr 1376/1992,

.....

ZARZĄDZENIE Nr.....

Dyrektora Zespołu Opieki Zdrowotnej w Łowiczu

z dnia .....

w sprawie: wprowadzenia Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego dla obiektu
Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie, gm. Bielawy.

Na podstawie Ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (tekst jednolity: Dz. U. Nr z 2016 r., poz. 191 z późn. zm.) oraz Rozporządzenia MSWiA z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719), zarządzam co następuje:

§ 1

Zatwierdzam i wprowadzam do stosowania Instrukcję Bezpieczeństwa Pożarowego zwaną dalej INSTRUKCJĄ, dla obiektu Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie, 99-423 Bielawy, stanowiącą załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2

Zobowiązuję wszystkich pracowników wykonujących obowiązki służbowe na terenie obiektu Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie do stosowania i zapoznania z INSTRUKCJĄ. Służby kierownicze zobowiązuję do zorganizowania szkolenia pracowników w zakresie zaznajamiania z treścią INSTRUKCJI.

§ 3

Z zapoznania pracowników z przedmiotową instrukcją należy sporządzić stosowną dokumentację (oświadczenie pracownika) wg zaleceń zawartych w INSTRUKCJI.

§ 4

Nadzór nad wykonaniem zarządzenia powierzam p. Pawłowi Cichańskiemu.

§ 5

Zarządzenie wchodzi z dniem podpisania

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	7
1.1. Wprowadzenie	7
1.2. Przedmiot opracowania	8
1.3. Cel instrukcji	8
1.4. Podstawa prawna	8
1.5. Zakres opracowania	8
1.6. Terminologia	9
2. OGÓLNE OBOWIĄZKI I CZYNNOŚCI ZABRONIONE Z ZAKRESU OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ	12
3. WARUNKI OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ, WYNIKAJĄCEJ Z PRZEZNACZENIA OBIEKTU I SPOSOBU UŻYTKOWANIA	14
3.1. Funkcja i wielkość obiektu	14
3.2. Usytuowanie obiektu	14
3.3. Kwalifikacja do kategorii zagrożenia ludzi i/lub obciążenie ogniowe	15
3.4. Odporność pożarowa, ogniowa, konstrukcja budynków	15
3.5. Strefy pożarowe	16
3.6. Warunki ewakuacji	16
3.7. Urządzenia przeciwpożarowe występujące w obiekcie	17
3.8. Instalacje techniczne występujące w obiekcie	17
3.9. Droga pożarowa	17
3.10. Zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru	17
4. POTENCJALNE ŹRÓDŁO POWSTANIA POŻARU I DROGI JEGO ROZPRZESTRZENIANIA. ZAGROŻENIA POŻAROWE.	18
4.1. Możliwe źródła, przyczyny oraz drogi rozprzestrzeniania się pożaru w omawianym obiekcie	18
4.2. Zagrożenia pożarowe	20
5. URZĄDZENIA PRZECIWPOŻAROWE I GAŚNICZE WYSTĘPUJĄCE W OBIEKCIE	21
5.1. Informacje ogólne	21
5.1.1. Sieć wodociągowa przeciwpożarowa (hydranty zewnętrzne)	22
5.2. Informacje ogólne o zasadach i terminach przeglądów technicznych czynnościach konserwacyjnych urządzeń i instalacji ppoż.	23
6. SPOSOBY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU I INNEGO ZAGROŻENIA	24
6.1. Ogólne zasady postępowania pracowników w przypadku powstania pożaru do czasu przybycia jednostek ratowniczo-gaśniczych oraz współdziałania z kierującym akcją ratowniczą	24
6.2. Alarmowanie straży pożarnej	24
6.3. Akcja ratowniczo-gaśnicza	25
7. PRACE NIEBEZPIECZNE POŻAROWO	26
7.1. Zasady zabezpieczania prac niebezpiecznych pożarowo	26
7.2. Wskazania przeciwpożarowe w zakresie przygotowania budynków i pomieszczeń do wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo	27
7.3. Sprzęt pożarniczy i środki gaśnicze do zabezpieczenia prac spawalniczych	28
8. SPOSOBY PRAKTYCZNEGO SPRAWDZENIA ORGANIZACJI I WARUNKÓW EWAKUACJI LUDZI	29
8.1. Pojęcia, zasady ogólne ewakuacji	29
8.2. Organizacja i warunki ewakuacji w kontekście funkcji obiektu oraz warunków technicznych z uwzględnieniem opisu sposobów prowadzenia ewakuacji zorganizowanej i indywidualnej	29
8.3. Praktyczne sprawdzenie ewakuacji (PSE)	41
9. ZADANIA I OBOWIĄZKI STAŁYCH UŻYTKOWNIKÓW W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ	42
9.1. Obowiązki pracowników obiektu	42
9.2. Obowiązki zarządzającego obiektem	43

10. SPOSOBY ZAZNAJAMANIA UŻYTKOWNIKÓW OBIEKTU Z TREŚCIĄ PRZEDMIOTOWEJ INSTRUKCJI ORAZ PRZEPISAMI PRZECIWPOŻAROWYMI.....	44
11. PODSTAWY PRAWNE	45
ZAŁĄCZNIKI	47
ZAŁĄCZNIK NR 1	48
ZAŁĄCZNIK NR 2	49
ZAŁĄCZNIK NR 3	50
ZAŁĄCZNIK NR 4	51
ZAŁĄCZNIK NR 5	53
ZAŁĄCZNIK NR 6	54
ZAŁĄCZNIK NR 7	55
ZAŁĄCZNIK NR 8	56
ZAŁĄCZNIK NR 9	57
ZAŁĄCZNIK NR 10	58
ZAŁĄCZNIK NR 11	59
ZAŁĄCZNIK NR 12	60
ZAŁĄCZNIK NR 13	63
ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE	64

1. WSTĘP

1.1. Wprowadzenie

Podstawą bezpieczeństwa ludzi w obiekcie budowlanym jest zapewnienie warunków umożliwiających sprawną i bezpieczną ewakuację. Taki stan osiągany jest poprzez odpowiednie zaprojektowanie samej konstrukcji budowlanej obiektu, w tym zastosowanie odpowiednich środków biernej ochrony przeciwpożarowej, jak i wyposażenie go we właściwie dobrane czynne systemy zabezpieczeń przeciwpożarowych.

Jednakże nigdy do końca nie można wykluczyć możliwości powstania pożaru, który zawsze w mniejszym lub większym stopniu zagraża bezpieczeństwu ludzi oraz przynosi znaczne straty materialne. W takich sytuacjach podstawowym zadaniem kierujących działaniem ratowniczym jest zapewnienie bezpiecznej ewakuacji ludzi i mienia z zagrożonego budynku. Trzeba pamiętać, że podczas pożaru w obiektach występujące niebezpieczeństwo związane jest nie tylko z powstawaniem wysokiej temperatury, ale również z wydzielaniem się dużych ilości toksycznych produktów spalania.

Podczas zagrożenia pożarowego ludzie przebywający w obiektach objętych pożarem, z reguły starają się jak najszybciej opuścić zagrożone pomieszczenia, w wielu przypadkach łatwo wpadając w panikę. W przypadku szczególnego przeznaczenia obiektu jakim jest Oddział Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie osoby - z uwagi na ograniczenia ruchowe wymagają pomocy w zakresie przeprowadzenia ewakuacji, co może stanowić dodatkowe zagrożenie. Dlatego bardzo ważna jest znajomość zasad ewakuacji przez pracowników oraz zasad podjęcia działań ratowniczo-gaśniczych w pierwszej fazie trwania pożaru.

Ochrona przeciwpożarowa zgodnie z art.4 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej ma na celu ochronę życia, zdrowia i mienia przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem i polega na realizacji następujących przedsięwzięć:

- **zapobieganie powstawania i rozprzestrzeniania się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,**
- **zapewnienie sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,**
- **prowadzenia działań gaśniczych.**

Do realizacji zadań w systemie szeroko pojmowanej ochrony przeciwpożarowej ustawa wprowadza przepisy wykonawcze wydane na jej podstawie, które ustalają obowiązki osób fizycznych, prawnych oraz organizacji i instytucji korzystających ze środowiska, budynku, obiektu lub terenu w zakresie zabezpieczenia ich przed zagrożeniem pożarowym lub innym miejscowym zagrożeniem.

Każda osoba fizyczna lub prawna, organizacja lub instytucja użytkująca środowisko, budynek, obiekt lub teren powinna zabezpieczyć je przed zagrożeniem i ponosi odpowiedzialność za naruszenie przepisów pożarowych.

Tak więc właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu ma zapewnić jego ochronę przeciwpożarową i jest obowiązany w szczególności:

- *Przestrzegać przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,*
- *Wyposażyć budynek, obiekt w sprzęt pożarniczy i ratowniczy oraz środki gaśnicze zgodnie z zasadami określonymi w odrębnych przepisach,*
- *Zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,*
- *Przygotować budynek, obiekt lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej,*
- *Ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej, lub innego miejscowego zagrożenia,*
- *Zaznaczyć podległych pracowników z przepisami przeciwpożarowymi.*

1.2. Przedmiot opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest „Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego” (IBP) **dla budynku Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie** znajdującego się w m. Stanisławów, gm. Bielawy.

1.3. Cel instrukcji

Celem opracowania IBP jest ustalenie wymagań ochrony przeciwpożarowej w zakresie organizacyjnym, technicznym i porządkowym itp., jakie należy uwzględnić w czasie użytkowania i eksploatacji wyżej wymienionego budynku.

1.4. Podstawa prawna

Zgodnie z art. 4 Ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (tekst jednolity: Dz. U. Nr z 2016 r., poz. 191 z późn. zm.) właściciel, zarządcą budynku, obiektu budowlanego lub terenu, zapewniając ich ochronę przeciwpożarową jest zobowiązany:

- przestrzegać przeciwpożarowych wymagań techniczno - budowlanych, instalacyjnych i technologicznych;
- wyposażyć budynek, obiekt budowlany lub teren w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice;
- zapewnić konserwację oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie;
- zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie, bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji;
- przygotować budynek, obiekt budowlany lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej;
- zaznajomić pracowników z przepisami przeciwpożarowymi;
- ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.”

Instrukcja została opracowana na podstawie § 6 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719) oraz obowiązujących przepisów prawnych dotyczących ochrony przeciwpożarowej, Polskich Norm, przedstawionej dokumentacji technicznej, a także informacji uzyskanych od przedstawiciela zarządcy obiektu.

1.5. Zakres opracowania

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego zawiera procedury organizacyjne związane z przestrzeganiem przepisów dotyczących ochrony przeciwpożarowej **w budynku Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie**. IBP zawiera także zbiór zasad dotyczących możliwości zapobiegania powstawania i rozprzestrzeniania pożaru oraz innych zdarzeń wynikających z użytkowania obiektów.

Zakres instrukcji obejmuje w szczególności:

- warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia, sposobu użytkowania i warunków technicznych obiektów,
- określenie wyposażenia w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądowi technicznemu i czynnościom konserwacyjnym;
- sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia;
- warunki i organizację ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania;
- sposoby zapoznania obsługi obiektów, w tym zatrudnionych pracowników, z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji;

- zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących ich stałymi użytkownikami;
- plany obiektów, obejmujące także ich usytuowanie, oraz terenu przyległego, z uwzględnieniem w instrukcji danych dotyczących w szczególności:
  - powierzchni, wysokości i liczby kondygnacji budynku,
  - odległości od obiektów sąsiadujących,
  - parametrów pożarowych występujących substancji palnych,
  - występującej gęstości obciążenia ogniowego w strefie pożarowej lub w strefach pożarowych,
  - kategorii zagrożenia ludzi, przewidywanej liczby osób na każdej kondygnacji i w poszczególnych pomieszczeniach,
  - lokalizacji pomieszczeń i przestrzeni zewnętrznych zaklasyfikowanych jako strefy zagrożenia wybuchem,
  - podziału obiektu na strefy pożarowe,
  - warunków ewakuacji, ze wskazaniem kierunków i wyjść ewakuacyjnych,
  - miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, materiałów niebezpiecznych pożarowo oraz miejsc usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
  - hydrantów zewnętrznych oraz innych źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
  - dróg pożarowych i innych dróg dojazdowych, z zaznaczeniem wjazdów na teren ogrodzony;
- wskazanie osób lub podmiotów opracowujących instrukcję.

1.6. Terminologia

Ustawa o ochronie przeciwpożarowej definiuje ochronę przeciwpożarową jako kompleks zadań mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia oraz środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem, poprzez:

- zapobieganie powstawania i rozprzestrzeniania się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia;
- zapewnienia sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia;
- prowadzenia działań ratowniczych.

W celu ułatwienia zrozumienia używanych w IBP określeń, których znaczenie odbiega od interpretacji potocznej, poniżej podano definicje najważniejszych pojęć używanych w ochronie przeciwpożarowej.

Alarm pożarowy - rozumie się przez to ostrzeżenie o pożarze zainicjowane przez osobę lub urządzenie automatyczne.

Bezpieczeństwo pożarowe - rozumie się przez to stan eliminujący zagrożenie dla życia lub zdrowia, uzyskiwany poprzez funkcjonowanie norm prawnych, technicznych systemów zabezpieczeń oraz prowadzenia działań zapobiegawczych.

Budynek użyteczności publicznej – rozumie się przez to budynek przeznaczony na potrzeby administracji publicznej, oświaty, opieki zdrowotnej, społecznej lub socjalnej, handlu, gastronomii, usług oraz inny budynek przeznaczony do wykonywania podobnych funkcji; za budynek użyteczności publicznej uznaje się także budynek biurowy lub socjalny.

Ćwiczenie ewakuacyjne - rozumie się przez to próbną ewakuację z udziałem użytkowników obiektu.

Działania ratownicze - rozumie się przez to każdą czynność podjętą w celu ratowania życia, zdrowia i mienia, a także likwidację źródła powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Ewakuacja - rozumie się przez to uporządkowane przemieszczanie się osób do miejsca bezpiecznego (w razie pożaru lub innego miejscowego zagrożenia).

Gaśnica - rozumie się przez to urządzenie zawierające środek gaśniczy, który może być skierowany na ogień, na skutek działania ciśnienia wewnętrznego gaśnicy.

Gęstość obciążenia ogniowego - rozumie się przez to obciążenie ogniowe podzielone przez powierzchnię podłogi, tzn. ilość materiałów palnych na jednostkę powierzchni liczona w MJ/m².

Grupa wysokości budynków: podzielone są na następujące rodzaje budynków ze względu na rodzaj wysokości oraz ilość kondygnacji: budynki niskie, średniowysokie, wysokie i wysokościowe.

Budynki niskie (N) - do 12 m włącznie nad poziomem terenu lub mieszkalne o wysokości do 4 kondygnacji nadziemnych włącznie.

Budynki średniowysokie (SW) - ponad 12 m do 25 m włącznie nad poziomem terenu lub mieszkalne o wysokości ponad 4 do 9 kondygnacji nadziemnych włącznie.

Budynki wysokie (W) - ponad 25 m do 55 m włącznie nad poziomem terenu lub mieszkalne o wysokości ponad 9 do 18 kondygnacji nadziemnych włącznie.

Budynki wysokościowe (WW) - powyżej 55 m nad poziomem terenu.

Inne miejscowe zagrożenie - rozumie się przez to inne niż pożar i klęska żywiołowa zdarzenie, wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody (katastrofy techniczne, chemiczne, ekologiczne), a stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia i mienia.

Instalacja sygnalizacyjno – alarmowa - rozumie się przez to instalację automatycznego wykrywania i przekazywania informacji o pożarze (inaczej zwaną jak systemem sygnalizacji pożaru), w skład której wchodzi centrala, detektory (czujki) pożarowe i przyciski ręcznego ostrzegania o pożarze.

Kategoria zagrożenia ludzi - rozumie się przez to kwalifikację budynku, jego części lub pomieszczenia ze względu na funkcję do odpowiednich kategorii zagrożenia ludzi. Występuje pięć kategorii zagrożenia ludzi:

ZL I - budynki użyteczności publicznej lub ich części, w których mogą przebywać ludzie w grupach powyżej 50 osób nie będące ich stałymi użytkownikami.

ZL II - budynki lub ich części przeznaczone dla osób o ograniczonej zdolności poruszania się,

ZL III - budynki biurowe, pomieszczenia usługowe itp.,

ZL IV - budynki mieszkalne,

ZL V - budynki zamieszkania zbiorowego.

Plan ewakuacji (procedura ewakuacji) - rozumie się przez to dokument, w którym przedstawiono plan dróg ewakuacyjnych i miejsc bezpiecznych oraz zasady i organizację w przypadku pożaru lub innego miejscowego zagrożenia.

Pożar - rozumie się przez to niekontrolowany proces spalania, zachodzący poza miejscem do tego celu przeznaczonym, przynoszący straty materialne.

Prace niebezpieczne pożarowo - rozumie się przez to prace, których prowadzenie może powodować bezpośrednie niebezpieczeństwo powstania pożaru lub wybuchu.

Przeciwpożarowym wyłączniku prądu - rozumie się przez to wyłącznik odcinający dopływ prądu do wszystkich obwodów z wyjątkiem obwodów zasilających instalacje i urządzenia, których funkcjonowanie jest niezbędne w czasie pożaru.

Ręczny ostrzegacz pożarowy (przycisk pożarowy) - rozumie się przez to urządzenie inicjujące, służące do ręcznego uruchamiania systemu automatycznej sygnalizacji pożarowej

Spalanie - rozumie się przez to egzotermiczną reakcję substancji palnej z utleniaczem, której zwykle towarzyszą płomienie, żarzenie i/lub wydzielanie dymu.

Stałe urządzenie gaśnicze - rozumie się przez to urządzenia na stałe związane z obiektem, zawierające własny zapas środka gaśniczego, wyposażone w układ przechowywania i podawania środka gaśniczego, uruchamiane automatycznie we wczesnej fazie rozwoju pożaru.

Strefa pożarowa - rozumie się przez to przestrzeń wydzieloną w taki sposób, aby w określonym czasie pożar nie przeniósł się na zewnątrz lub do wewnątrz wydzielonej przestrzeni.

Urządzenia do usuwania dymu i gazów pożarowych - rozumie się przez to urządzenia montowane w ciągach komunikacyjnych i pomieszczeniach, uruchamiane w przypadku nagromadzenia się gorących gazów i dymów pożarowych, w celu ich odprowadzenia drogą wentylacji naturalnej (grawitacyjnej) lub wymuszonej (mechanicznej).

Urządzenia przeciwpożarowe - rozumie się przez to urządzenia służące do wykrywania i zwalczania pożaru lub ograniczania jego skutków w obiektach, w których (lub przy

których) są zainstalowane, np.: stałe i półstałe urządzenia gaśnicze i zabezpieczające, urządzenia wchodzące w skład systemu sygnalizacji pożarowej, instalacje oświetlenia ewakuacyjnego, hydranty, przeciwpożarowe klapy odcinające, urządzenia oddymiające oraz drzwi i bramy przeciwpożarowe, o ile są wyposażone w systemy sterowania.

Warunki ewakuacji - rozumie się przez to zespół przedsięwzięć oraz środków techniczno-organizacyjnych zapewniający szybkie i bezpieczne opuszczenie przez osoby przebywające strefę zagrożoną lub objętą pożarem.

Zabezpieczenie przed zadymieniem dróg ewakuacyjnych - rozumie się przez to zabezpieczenie przed utrzymywaniem się na drogach ewakuacyjnych dymu w ilości, która ze względu na ograniczenie widoczności lub toksyczność uniemożliwiłaby bezpieczną ewakuację.

Zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia - rozumie się przez to zapewnienie nieruchomościom koniecznych warunków ochrony technicznej oraz tworzenie warunków organizacyjnych i formalno-prawnych zapewniających ochronę ludzi i mienia, a także minimalizujących skutki pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

2. OGÓLNE OBOWIĄZKI I CZYNNOŚCI ZABRONIONE Z ZAKRESU OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ

Ogólne obowiązki z zakresu ochrony przeciwpożarowej wynikają z ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej.

W tym zakresie ustawa stanowi że:

- osoba fizyczna, osoba prawna, organizacja lub instytucja korzystająca ze środowiska, budynku, obiektu lub terenu są obowiązane zabezpieczyć je przed zagrożeniem pożarowym lub innym miejscowym zagrożeniem,
- właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu, a także podmioty wymienione wyżej, ponoszą odpowiedzialność za naruszenie przepisów przeciwpożarowych, w trybie i na zasadach określonych w innych przepisach.

Ponadto ustawa zobowiązuje właścicieli, użytkowników i zarządzających budynkami, obiektami i terenami aby w zakresie ochrony przeciwpożarowej:

- przestrzegali przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- wyposażyli budynek, obiekt lub teren w sprzęt pożarniczy i ratowniczy oraz środki gaśnicze zgodnie z zasadami określonymi w odrębnych przepisach,
- zapewnili konserwację i naprawy sprzętu oraz urządzeń określonych powyżej zgodnie z zasadami i wymaganiami gwarantującymi sprawne i niezawodne ich funkcjonowanie,
- zapewnili osobom przebywającym w budynku, obiekcie lub na terenie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
- przygotowali budynek, obiekt lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej,
- zaznajomili pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
- ustalili sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia.

Zgodnie z przepisami szczegółowymi w zakresie ochrony przeciwpożarowej w budynku **Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie** oraz na terenie przyległym do niego zabronione jest wykonywanie czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenianie się, utrudnienie prowadzenia działania ratowniczego lub ewakuacji, a w szczególności:

- używanie otwartego ognia, palenie tytoniu i stosowanie innych czynników mogących zainicjować zapłon występujących materiałów palnych:
  - a) w miejscach występowania materiałów niebezpiecznych pożarowo,
  - b) w miejscach występowania innych materiałów palnych, określonych przez właściciela lub zarządcę i oznakowanych zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi znaków bezpieczeństwa;
- użytkowanie instalacji, urządzeń i narzędzi niesprawnych technicznie lub w sposób niezgodny z przeznaczeniem albo warunkami określonymi przez producenta, bądź nie poddawanych okresowym kontrolom, o zakresie i częstotliwości wynikającej z przepisów prawa budowlanego jeżeli może się to przyczynić do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzenienia ognia;
- użytkowanie elektrycznych urządzeń ogrzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta;
- przechowywanie materiałów palnych oraz stosowanie elementów wystroju i wyposażenia wewnątrz z mat. palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od:
  - a) urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 373,15 K (100°C),
  - b) linii kablowych o napięciu powyżej 1 kV, przewodów uziemiających oraz przewodów odprowadzających instalacji piorunochronnej oraz czynnych

rozdzielnic prądu elektrycznego, przewodów elektrycznych siłowych i gniazd wtykowych siłowych o napięciu powyżej 400 V;

- stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów palnych, z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych i niezapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki;
- instalowanie opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji elektrycznych, takich jak wyłączniki, przetącniki, gniazda wtykowe, bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem;
- składowanie materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji lub umieszczanie przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszający ich szerokość albo wysokość poniżej wymaganych wartości;
- zamykanie drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie;
- składowanie materiałów palnych na nieużytkowych poddaszach
- lokalizowanie elementów wystroju wnętrz, instalacji i urządzeń w sposób zmniejszający wymiary drogi ewakuacyjnej poniżej wartości wymaganych w przepisach techniczno-budowlanych;
- uniemożliwianie lub ograniczanie dostępu do:
  - a) gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych,
  - b) źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
  - c) urządzeń uruchamiających instalacje gaśnicze i sterujących takimi instalacjami oraz innymi instalacjami wpływającymi na stan bezpieczeństwa pożarowego obiektu,
  - d) wyjść ewakuacyjnych,
  - e) wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego.

Ponadto zgodnie ze szczegółowymi przepisami z zakresu ochrony przeciwpożarowej właściciele, zarządcy lub użytkownicy budynków zobowiązani są między innymi do:

- utrzymania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w stanie pełnej sprawności technicznej i funkcjonalnej;
- wyposażania obiektów, zgodnie z wymaganiami przepisów techniczno-budowlanych, w przeciwpożarowe wyłączniki prądu;
- umieszczenia w widocznych miejscach instrukcji postępowania na wypadek pożaru wraz z wykazem telefonów alarmowych;
- oznakowania obiektu, znakami zgodnymi z Polskimi Normami dotyczącymi znaków bezpieczeństwa:
  - a) dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń, w których w myśl przepisów techniczno-budowlanych wymagane są co najmniej 2 wyjścia ewakuacyjne, w sposób zapewniający dostarczenie informacji niezbędnych do ewakuacji,
  - b) miejsca usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic,
  - c) miejsca usytuowania elementów sterujących urządzeniami ppoż.,
  - d) miejsca usytuowania przeciwpożarowych wyłączników prądu oraz materiałów niebezpiecznych pożarowo,

3. WARUNKI OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ, WYNIKAJĄCEJ Z PRZEZNACZENIA OBIEKTU I SPOSOBU UŻYTKOWANIA

3.1. Funkcja i wielkość obiektu.

Budynek Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie, zlokalizowany w m. Stanisławów, gm. Bielawy pełni funkcję budynku użyteczności publicznej – obiekt służby zdrowia przeznaczony dla osób o ograniczonej zdolności poruszania się, część pacjentów niepełnosprawna ruchowo. Ponadto na terenie Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie znajduje się budynek techniczny – agregatu prądotwórczego z pomieszczeniem magazynowym.

Ilość zatrudnionych osób w budynku – 22 (stanowiska pracy w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi).

Zestawienie powierzchni i kubatury poszczególnych budynków:

Budynek Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie

Powierzchnia zabudowy – 534 m²

Powierzchnia użytkowa – 758 m²

Kubatura – 2230 m³

w tym:

Piwnica:

Powierzchnia użytkowa – 83,1 m²

Kubatura – 161,9 m³

Parter:

Powierzchnia użytkowa – 330 m²

Kubatura – 1082,4 m³

Piętro I:

Powierzchnia użytkowa – 345 m²

Kubatura – 990 m³

Budynek posiada dwie kondygnacje nadziemne i jest częściowo podpiwniczony.

Ze względu na wysokość budynek Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie zakwalifikowany jest do budynków niskich (N – wysokość do 12 m).

3.2. Usytuowanie obiektu

Budynek Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie usytuowany jest na terenie działki o numerze ewid. 284/70. Teren działki Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie zajmuje łączną powierzchnię 0,99 ha.

Budynek Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie jest obiektem wolnostojącym. Usytuowanie obiektu naniesiono na planie graficznym w załączniku.

Usytuowanie budynku względem innych budynków przedstawia się następująco:

- Od strony zachodniej w odległości ok. 6,5 m znajduje się budynek agregatu prądotwórczego,
- Od strony wschodniej w odległości do 8 m nie zlokalizowano budynków,
- Od strony północnej w odległości do 8 m nie zlokalizowano budynków,
- Od strony południowej w odległości do 8 m nie zlokalizowano budynków.

3.3. Kwalifikacja do kategorii zagrożenia ludzi i/lub obciążenie ogniowe

Budynek Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie ze względu na przeznaczenie zakwalifikowano do kategorii zagrożenia ludzi – ZL II.

Budynek agregatora prądotwórczego – PM o obciążeniu ogniowym do 500 MJ/m².
Kotłownia (zlokalizowana w pomieszczeniu piwnicy Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie) – PM o obciążeniu ogniowym do 500 MJ/m² (uwaga: pomieszczenie kotłowni nie zostało wydzielone pożarowo od pomieszczeń hydroforni).

Magazyn oleju opałowego (zlokalizowany w pomieszczeniu piwnicy budynku Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie) – PM o obciążeniu ogniowym powyżej 4000 MJ/m², (pomieszczenie zostało wydzielone użytkowo oraz pożarowo od pozostałych pomieszczeń obiektu – **uwaga: przepusty instalacyjne pomiędzy pomieszczeniem magazynu oleju a pozostałymi pomieszczeniami, w tym pomieszczeniem kotłowni powinny być zabezpieczone do wymaganej klasy EI 120**)

W budynku Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie nie przewiduje się pomieszczeń do jednoczesnego przebywania w nim więcej niż 50 osób.

W budynku Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie pomieszczenia kwalifikowane jako zagrożone wybuchem nie występują.

3.4. Odporność pożarowa, ogniowa, konstrukcja budynków

Budynek Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie zaliczony do kategorii zagrożenia ludzi ZL II należy do klasy B odporności pożarowej, dla obiektu dopuszcza się jednak obniżenie klasy odporności pożarowej do poziomu klasy C, dla której wymagana jest następująca odporność ogniowa elementów:

Element konstrukcyjny	Klasa odporności ogniowej
główna konstrukcja nośna	R60 NRO
konstrukcja dachu	R15 NRO
Strop	REI60 NRO
ściana zewnętrzna	EI30 NRO
ściana wewnętrzna	EI15 NRO
przekrycie dachu	EI15 NRO

NRO – nie rozprzestrzeniające ognia

Opis konstrukcji budynków:

Budynek Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie:

Budynek wzniesiony w 1918 r. pierwotnie jako „Dworek Leśny” w latach 70 przebudowany (Dwór został gruntownie wyremontowany i częściowo przekształcony, Wbudowano m.in. piętro w poddasze, zbudowano schody na piętro, a w dach wkomponowano facjatki) i przystosowany jako obiekt Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji. Budynek wykonany metodą tradycyjną murowaną, obiekt jednopiętrowy, w części podpiwniczony, dach w konstrukcji drewnianej pokryty blachą. Funkcjonalnie z budynku wolnostojącego wydzielona została kotłownia z hydrofornią oraz pomieszczenie magazynu oleju.

- fundamenty – betonowe,
- ściany zewnętrzne i wewnętrzne – murowane
- strop – żelbetowy,
- klatka schodowa – niepalna, betonowa,
- dach – konstrukcja drewniana, pokrycie blacha.

W budynku znajdują się:

Piwnica: w części funkcjonalnie połączonej z parterem – pomieszczenie warsztatu oraz pomieszczenie magazynowe. W części funkcjonalnie i pożarowo wydzielonej znajduje się kotłownia połączona z pomieszczeniem magazynu oraz dwoma pomieszczeniami hydroforni, oraz wydzielony funkcjonalnie i pożarowo magazyn oleju opałowego.

Parter: 4 sale chorych, 7 pomieszczeń przeznaczonych do rehabilitacji, pomieszczenie socjalne personelu, magazyn leków, kuchnia wraz z dwoma pomieszczeniami

gospodarczo-magazynowymi, szatnia, pomieszczenia sanitarne, brudownik, pomieszczenie magazynowe oraz maszynownia dźwigu.

Piętro I: 6 sal chorych, pomieszczenia personelu ośrodka (gab. ordynatora, gab. lekarski, pokój pielęgniarek, sekretariat/izba przyjęć), pomieszczenie socjalne, brudownik oraz pomieszczenia sanitarne.

W budynku Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie liczba pacjentów jest mniejsza 50 osób (45 łóżek).

3.5. Strefy pożarowe

Budynek Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie podzielony został na trzy strefy pożarowe. Strefa 1 (piętro I, parter oraz funkcjonalnie połączona z nim część piwnicy) o łącznej powierzchni 711 m², strefa 2 (pożarowo i funkcjonalnie wydzielona kotłownia olejowa o mocy kotłów 2 x 72 kW wraz z pomieszczeniami hydroforni) o łącznej powierzchni 36 m², strefa 3 (pożarowo i funkcjonalnie wydzielone pomieszczenie magazynu oleju opałowego 4 x 1850 l) o powierzchni 11 m². **Należy pamiętać o wydzieleniu pożarowym na całej wysokości ściany/stropu oraz zabezpieczeniu przepustów instalacyjnych pomiędzy wydzielonymi częściami budynku. Należy również pamiętać o sprawności samozamykaczy w celu utrzymywania drzwi przeciwpożarowych w pozycji zamkniętej lub zapewnieniu innego rozwiązania umożliwiającego zamknięcie drzwi w razie pożaru.**

Dopuszczalna powierzchnia strefy pożarowej wynosząca 5000 m² nie została przekroczona.

3.6. Warunki ewakuacji

Obiekt objęty jest ochroną konserwatorską – wpisany do rejestru zabytków. Ewakuacja z budynku przebiegać będzie pionowymi oraz poziomymi ciągami komunikacyjnymi. Obiekt nie spełnia wielu obowiązujących wymagań przepisów przeciwpożarowych m.in. w zakresie wydzielenia pożarowego klatek schodowych, oddymiania klatek schodowych, długości dojsć ewakuacyjnych, wymiarów biegu schodów oraz szerokości spoczników.

Na drogach ewakuacyjnych wykonano instalację oświetlenia ewakuacyjnego.

Wymagania dla dróg ewakuacyjnych:

1. W pomieszczeniach, od najdalszego miejsca w którym może przebywać człowiek do wyjścia ewakuacyjnego, na drogę ewakuacyjną lub do innej strefy pożarowej albo na zewnątrz budynku, powinno być zapewnione przejście o długości nie przekraczającej - 40m.
2. Szerokość przejścia ewakuacyjnego w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt, przyjmuje się co najmniej 0,6m na 100 osób, lecz nie mniej niż 0,9m.
3. Drzwi wieloskrzydłowe, stanowiące wyjście ewakuacyjne z pomieszczenia oraz na drodze ewakuacyjnej, powinny mieć przynajmniej jedno, nie blokowane skrzydło drzwiowe o szerokości minimum 0,9m.
4. Szerokość poziomych dróg ewakuacyjnych, należy obliczyć proporcjonalnie do liczby osób mogących przebywać jednocześnie na danej kondygnacji budynku, przyjmując co najmniej 0,6m na 100 osób, lecz nie mniej niż 1,4m.
5. Wysokość drogi ewakuacyjnej powinna wynosić co najmniej 2,20m, natomiast lokalnego obniżenia 2,0m, przy czym długość obniżonego odcinka drogi nie może przekroczyć 1,5m.
6. Dopuszczalne długości dojsć ewakuacyjnych w strefach pożarowych określa poniższa tabela:

Rodzaj strefy pożarowej	Długość dojścia w m	
	przy jednym dojściu	przy co najmniej 2 dojściach ¹⁾
ZL II	10	40

¹⁾ Dla dojścia najkrótszego, przy czym dopuszcza się dla drugiego dojścia długość większą o 100% od najkrótszego. Dojścia te nie mogą się pokrywać ani krzyżować.

7. Jeżeli na drodze ewakuacyjnej stosuje się w jednym przejściu mniej niż 3 stopnie, to różnica poziomów powinna być wyraźnie oznakowana.

8. Skrzydła drzwi, stanowiących wyjście na drogę ewakuacyjną, nie mogą, po ich całkowitym otwarciu zmniejszać wymaganej szerokości tej drogi.

9. Drzwi do pomieszczeń, w których przebywa więcej niż 6 osób (z uwagi na niepełnosprawność), powinny otwierać się na zewnątrz.

Elementy wykończenia wnętrz

W budynku zakwalifikowanym do kategorii zagrożenia ludzi ZL II, do wykończenia wnętrz powinny być zastosowane materiały i wyposażenie meblowe mające atesty - potwierdzające, iż rozkład termiczny w trakcie pożaru nie będzie powodował oddziaływania bardzo toksycznego na ludzi, a także intensywnego dymienia.

3.7. Urządzenia przeciwpożarowe występujące w obiekcie

Obiekt wyposażony jest w następujące instalacje i urządzenia związane z ochroną przeciwpożarową:

- główny wyłącznik prądu zlokalizowany na korytarzu przy bocznym wyjściu z budynku – z uwagi na kubaturę budynku przekraczającą 1000 m³ budynek oddziału powinien być zgodnie z wymaganiami przepisów przeciwpożarowych wyposażony w przeciwpożarowy wyłącznik prądu.
- Instalację hydrantów wewnętrznych DN 25 z węzłem pólstywnym na hallu parteru oraz I-ego piętra. Instalacja zasilana przez hydrofornię obiektu ze studni znajdujących się na terenie działki oddziału. Hydrofornia nie posiada odrębnego od pozostałej części obiektu, awaryjnego źródła zasilania energią elektryczną.

3.8. Instalacje techniczne występujące w obiekcie

Obiekt wyposażony jest w następujące instalacje i urządzenia techniczne:

- c.o. – z własnej kotłowni olejowej.
- elektryczną - 230/400, w tym oświetlenia i gniazd wtykowych – obiekt jest wyposażony w instalację oświetlenia awaryjnego (ewakuacyjnego).
- odgromową - podstawowa,
- wod-kan,
- instalację wodociągową przeciwpożarową (hydranty wewnętrzne dn 25 z węzłem pólstywnym),
- obiekt powinien być wyposażony w przeciwpożarowy wyłącznik prądu.

3.9. Droga pożarowa

Do budynku doprowadzona jest utwardzona droga dojazdu dla straży pożarnej o odpowiedniej szerokości – asfaltowa **droga gminna**. Na terenie oddziału dojazd pożarowy zapewniają utwardzone drogi wewnętrzne, dojazd możliwy z dwóch stron budynku. Na teren obiektu wjazd stanowi jedna brama.

3.10. Zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru

Zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru stanowi naturalny zbiornik wodny „Jez. Piekietko” zlok. w odległości ok. 2,2 km. W obrębie terenu, na którym zlokalizowano obiekt nie występują hydranty zewnętrzne.

Warunki przeciwpożarowego zaopatrzenia wodnego na chwilę obecną nie spełniają wymagań przepisów przeciwpożarowych.

4. POTENCJALNE ŹRÓDŁO POWSTANIA POŻARU I DROGI JEGO ROZPRZESTRZENIANIA. ZAGROŻENIA POŻAROWE.

Najczęściej spotykanymi przyczynami pożarów jest ludzka nieostrożność, nierzadko granicząca z bezmyślnością. Objawia się ona drastycznym lekceważeniem podstawowych zasad bezpieczeństwa oraz świadomym łamaniem przepisów przeciwpożarowych. Szczególnie powszechne jest nieprzestrzeganie zakazu palenia tytoniu w miejscach niedozwolonych, niewłaściwe zabezpieczenie prac określanych jako niebezpieczne pożarowo oraz lekceważenie zagrożeń związanych z używaniem cieczy palnych. Drugą pod względem częstotliwości przyczyną występowania pożarów są wady i nieprawidłowa eksploatacja urządzeń elektrycznych, objawiająca się nadmiernym obciążaniem obwodów zasilających, eksploataowaniem urządzeń niesprawnych technicznie, zwłaszcza z uszkodzonymi przewodami i gniazdami wtykowymi zasilającymi oraz używanie elektrycznych, przenośnych urządzeń grzewczych w sposób niezgodny z przeznaczeniem i określonymi przez producenta zasadami użytkowania. Wymienione wyżej przyczyny mogą się nasilać w przypadku lekceważenia lub nieświadomości zagrożeń i tym samym naruszać wymagania przepisów przeciwpożarowych.

4.1. Możliwe źródła, przyczyny oraz drogi rozprzestrzeniania się pożaru w omawianym obiekcie.

Potencjalne źródła powstania pożaru:

- 1) nieostrożność, lekkomyślność lub niedbalstwo, na które składają się w szczególności:
  - wrzucanie niedopałków papierosów, nie wygaszonych zapalek do koszy z odpadkami materiałów palnych,
  - palenie papierosów i używanie ognia otwartego w miejscach niedozwolonych,
  - pozostawienie bez dozoru włączonych do sieci urządzeń elektrycznych,
  - używanie płynów łatwo zapalnych przy jednoczesnym paleniu tytoniu lub używaniu w pobliżu otwartego ognia,
  - prowadzenie prac pożarowo niebezpiecznych bez zachowania właściwych środków bezpieczeństwa pożarowego,
- 2) wady urządzeń i instalacji elektrycznych, które są spowodowane:
  - używaniem prowizorycznego sprzętu energetycznego (np.: nagrzewającego się, iskrzącego),
  - eksploataowaniem prowizorycznych (zakładanych sposobem gospodarczym) instalacji energetycznych,
  - złym stanem tablic rozdzielczych instalacji energetycznych, wyłączników, przetętników, itp.,
  - brakiem należytej konserwacji instalacji energetycznych,
  - przeciążaniem sieci energetycznej,
- 3) podpalenia,
- 4) wyładowania atmosferyczne np. brak konserwacji lub uszkodzenie instalacji odgromowej,
- 5) nieprzestrzeganie obowiązujących przepisów przeciwpożarowych.

Drogi rozprzestrzeniania się pożaru.

Pomimo zachowania wszelkich środków ostrożności, może się zdarzyć, że na terenie budynku powstanie pożar. Najistotniejszym wtedy zadaniem będzie ugaszenie go natychmiast w początkowej fazie lub jeżeli jest to z jakichkolwiek względów niemożliwe należy powstrzymać jego rozprzestrzenianie do momentu przybycia straży pożarnej.

Drogami rozprzestrzeniania się pożaru będą materiały palne stanowiące elementy wyposażenia wystroju i konstrukcji budynku. Dynamika pożaru może wzrastać w przypadku:

- nadmiernej ilości przechowywanych lub składowanych materiałów palnych w stosunku do wielkości pomieszczeń przeznaczonych na ten cel (tzw. nadmierne obciążenie ogniowe),

- wyposażenia pomieszczeń w elementy wystroju i przedmioty palne, co w przypadku pożaru powoduje objęcie ogniem całego pomieszczenia,
- wyposażenia podłóg pomieszczeń w łatwo zapalne wykładziny,
- wyposażenia dróg komunikacyjnych w łatwo zapalne elementy wystroju i pokrycia podłóg,
- niesprawności samozamykaczy drzwi przeciwpożarowych,
- unieruchomienia drzwi przeciwpożarowych w pozycji otwartej lub częściowo uchylonej (nie spełnienie wymaganej funkcji zamknięcia otworu w ścianie oddzielenia pożarowego).

- braku porządku i czystości w pomieszczeniach.

Drogami rozprzestrzeniania się pożaru będą ponadto:

- palne konstrukcja otworów okiennych i drzwiowych,
- palne wyposażenie pomieszczeń, a zwłaszcza meble, dokumenty, olej opałowy w zbiorniku kotłowni.

Analizowany budynek należy odnieść do przedstawionych niżej **przyczyn rozprzestrzeniania się pożarów**.

Rozróżnia się trzy rodzaje ruchu ciepła:

- konwekcję naturalną,
- promieniowanie,
- przewodzenie.

Ciepło unoszących się prądów powietrza oraz gorących gazów zdolne jest do ogrzania materiałów palnych znajdujących się na jego drodze, do temperatury zapalenia, co powoduje rozprzestrzenianie się pożaru.

Zawalenie się konstrukcji i odpadanie części konstrukcji płonących przyczynia się do wzmożenia procesu palenia oraz do rozszerzania się pożaru, podobnie jak iskry i płonące głównie przenoszone przez wiatr na inne obiekty palne.

Ciepło z palącego się materiału lub całego obiektu może drogą promieniowania spowodować zapalenie się innego blisko położonego obiektu.

Znane są również przypadki zapalenia się materiałów złożonych po przeciwnej stronie metalowych drzwi, które przewodziły ciepło z płonących materiałów ułożonych w sąsiednim pomieszczeniu.

Zjawiskom fizycznym pożaru towarzyszą często warunki i okoliczności sprzyjające rozwojowi. Do najczęściej występujących należą:

- nagromadzone materiały palne, często w nadmiernych ilościach, ułożone chaotycznie bez zachowania przerw, a nawet przejść,
- przechowywanie w jednym pomieszczeniu cieczy łatwo zapalnych, butli z gazem palnym oraz innych materiałów palnych,
- palna konstrukcja dachów,
- ustawianie obok ścian z otworami stosów z opakowaniami palnymi.

Oprócz czynników technicznych na szybkość rozwoju pożaru wpływają takie okoliczności, jak:

- późne zauważenie pożaru,
- zbyt późne powiadomienie straży pożarnej o powstałym pożarze,
- nieumiejętne działanie ratowniczo - gaśnicze pierwszych osób przybyłych na miejsce pożaru,
- brak lub niewystarczająca liczba i rodzaje sprzętu pożarniczego i środków gaśniczych, w tym niesprawne hydranty,
- zatarasowane drogi dojazdowe do obiektów płonących lub zastawione meblami lub innymi przedmiotami korytarze i klatki schodowe.

4.2. Zagrożenia pożarowe

Zagrożenie pożarowe jest to stwierdzenie możliwości powstania i rozprzestrzeniania się pożaru spowodowane zapalnością materiałów, z których wykonany jest obiekt oraz materiałów w nim znajdujących się. Innymi słowy jest to wszelkie niebezpieczeństwo dla życia i mienia wynikające z trwania, rozwoju i rozprzestrzeniania się pożaru.

CZYNNIK ZAGROŻENIA LUDZI POŻAREM	RODZAJ ZAGROŻENIA
Promieniowanie ciepłe (oddziaływanie wysokich temperatur)	Strumień promieniowania ciepłego od gorącej warstwy dymu, czy też bezpośrednio od płomienia oddziałuje na człowieka, powodując często ciężkie oparzenia skóry. Jeżeli skóra ludzka osiągnie temperaturę 45 °C odczuwamy ból, natomiast w temperaturach wyższych rośnie głębokość uszkodzonej tkanki.
Dym i gazy toksyczne (zmniejszenie zawartości tlenu)	Jeżeli stężenie tlenu w powietrzu spadnie poniżej 15 %, występuje działanie duszące z konsekwencjami do śmierci włącznie. W środowisku pożaru, w czasie którego materiał palny zawiera węgiel i wodór, są obecne dwutlenek węgla, tlenek węgla o stężeniu zredukowanym. Wszystkie te gazy oddziałują na ludzi narkotycznie. Sytuacja, w czasie której występuje jednoczesna obecność różnych produktów spalania w środowisku pożaru może prowadzić do wzajemnego wzmacniania ich działania toksycznego.
Ograniczenie widoczności	Często ograniczenie zasięgu widoczności jest pierwszym czynnikiem zagrożenia ludzi podczas pożaru. Na zasięg widzialności mają wpływ właściwości dymotwórcze materiału ulegającego spalaniu. Osłabienie zasięgu widzialności wpływa istotnie na szybkość poruszania się ludzi w czasie ewakuacji z pomieszczeń zadymionych.

5. URZĄDZENIA PRZECIWPOŻAROWE I GAŚNICZE WYSTĘPUJĄCE W OBIEKCIE

5.1. Informacje ogólne

Podręczny sprzęt gaśniczy (gaśnice)

Większość pożarów, nawet te które niszczą całe budynki, biorą swój początek przeważnie z niewielkiego źródła, może to być np. rzucony niedopałek papierosa na podatny do palenia materiał. Żeby nie dopuścić do rozprzestrzeniania się początkowo małych źródeł ognia, należy dążyć do ugaszenia pożaru w pierwszej fazie jego rozwoju. Do tego celu służą różne przyrządy (urządzenia), spośród których najczęściej jest stosowany podręczny sprzęt gaśniczy (gaśnice).

Budynek należy wyposażać w podręczny sprzęt gaśniczy spełniający wymagania PN będących odpowiednikami norm europejskich (EN), dotyczących gaśnic.

Obowiązek wyposażania przedmiotowych budynków w podręczny sprzęt gaśniczy spoczywa na właścicielu obiektu lub zgodnie z podpisaną umową cywilno prawną może zostać scedowany na zarządcę lub użytkownika obiektu (lub jego części).

Najważniejszą zasadą jest to, aby prawidłowo dobrany sprzęt gaśniczy był dostosowany do gaszenia tych grup pożarów, które mogą wystąpić w obiekcie lub w poszczególnych pomieszczeniach, przy uwzględnieniu rodzaju płonącego materiału, jego stanu skupienia oraz sposobu spalania.

Poniższa tabela przedstawia podział pożaru ze względu na rodzaj palnego materiału oraz jakie należy zastosować środki gaśnicze do ugaszenia płonącego materiału.

GRUPA POŻARU	PIKTOGRAM	RODZAJ PŁONĄCEGO MATERIAŁU	ŚRODKI GAŚNICZE
A		Ciała stałe głównie pochodzenia organicznego, przy spalaniu których obok innych zjawisk występuje zjawisko żarzenia, np. drewno, papier, węgiel, tworzywa sztuczne, tkaniny itp.	Woda, piana, dwutlenek węgla, proszki gaśnicze.
B		Ciecze palne i/lub substancje stałe topiące się wskutek wytworzonego przy pożarze ciepła, np. benzyna, nafta, parafina, naftalen.	Piana, proszki gaśnicze, dwutlenek węgla.
C		Gazy, np. metan, propan, acetylen, wodór.	Proszki gaśnicze.
D		Metale np. sód, potas, magnez.	Specjalne proszki gaśnicze.
F		Tłuszcze i oleje w urządzeniach kuchennych.	Proszki gaśnicze.

Te same oznaczenia literowe poszczególnych grup pożarów wraz z symbolami graficznymi umieszczone są na gaśnicach. Znajomość oznakowania grup pożarów podczas akcji gaśniczej zwiększa bezpieczeństwo obsługi gaśnic oraz skuteczność gaszenia pożaru.

Określając wymaganą przepisami ilość środka gaśniczego należy postąpić następująco: jedna jednostka masy środka gaśniczego 2 kg (lub 3 dm³) zawartego w gaśnicach powinna przypadać:

na każde 100 m² powierzchni strefy pożarowej w budynkach niechronionych statym urządzeniem gaśniczym zakwalifikowanych do kategorii zagrożenia ludzi ZLI, ZLII, ZLIII i ZL V, na każde 300 m² powierzchni strefy pożarowej w budynkach chronionych statym urządzeniem gaśniczym.

Warunkiem zapewnienia właściwej ochrony strefy pożarowej w przypadku powstania pożaru jest zachowanie wymaganej sprawności technicznej gaśnicy, ich widoczność oraz łatwość dostępu.

Biorąc pod uwagę powierzchnię poszczególnych stref pożarowych w poniższej tabeli przedstawiono naliczenie wymaganej ilości podręcznego sprzętu gaśniczego:

Lp.	Nazwa budynku	Obciążenie ogniowe [MJ/m ²]	Powierzchnia [m ²]	Wymagana ilość środka gaśniczego [kg]	Ilość gaśnic i hydrantów wymaganych w obiekcie							Konieczne uzupełnienie	
					GP-4	GP-6	GP-12	GS-5	AS-30	H-25	H-52	GP-4	GS-5
1	Oddział Fizjoterapii i Rehabilitacji	<500	758	16	3	2	0	1	0	2	0	-	-

Obiekt wyposażony jest w normatywną ilość podręcznego sprzętu gaśniczego.

Kotłownia olejowa i warsztat zostały wyposażone w gaśnice proszkowe o ilości środka gaśniczego 6 kg.

Rozmieszczenie gaśnic przedstawione jest w części rysunkowej.

Poniżej przedstawiono zasady rozmieszczenia podręcznego sprzętu w budynku:

Gaśnice powinny być umieszczone w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, a w szczególności: przy wejściu do budynku, na klatce schodowej, na korytarzach, przy wyjściach z pomieszczeń na zewnątrz.

Sprzęt należy umieszczać w miejscach nie narażonych na uszkodzenia mechaniczne oraz bezpośrednio działaniu źródeł ciepła (piece, grzejniki).

Jeżeli pozwalają na to istniejące warunki w tych samych miejscach na każdej kondygnacji.

Usytuowanie podręcznego sprzętu gaśniczego należy oznakować zgodnie z obowiązującą PN – 92/N – 01256/01 „Znaki ochrony przeciwpożarowej”.

Odległość dojścia do sprzętu nie powinna przekraczać dopuszczalnej odległości - maksymalnie do 30 metrów.

Do gaśnic zapewnić dostęp o szerokości co najmniej 1 metra.

UWAGA: Szczegółowe rozmieszczenie miejsc usytuowania podręcznego sprzętu gaśniczego przedstawiono na rzutach poszczególnych kondygnacji budynku w załącznikach do IBP.

5.1.1. Sieć wodociągowa przeciwpożarowa (hydranty zewnętrzne)

Zgodnie z § 10 ust. 6 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. Nr 124, poz. 1030), hydranty zewnętrzne należy umieszczać wzdłuż dróg i ulic oraz przy ich skrzyżowaniach, przy zachowaniu odległości:

- między hydrantami - do 150 m,
- od zewnętrznej krawędzi jezdni drogi lub ulicy - do 15 m,

- najbliższego hydrantu od chronionego obiektu budowlanego - do 75 m,
- od ściany chronionego budynku - co najmniej 5 m.

Na terenie Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie nie zlokalizowano hydrantów zewnętrznych.

Niezbędne jest zapewnienie spełnienia wymagań zaopatrzenia w wodę do zewnętrznego gaszenia (zgodnie z normami – wymaganiami przepisów przeciwpożarowych) lub zastępczego źródła wody do celów przeciwpożarowych.

5.2. Informacje ogólne o zasadach i terminach przeglądów technicznych czynnościach konserwacyjnych urządzeń i instalacji ppoż.

Instalacje techniczne i urządzenia przeciwpożarowe w budynku należy poddawać okresowym przeglądom technicznym i konserwacji zgodnie z zasadami określonymi w Polskich Normach dotyczących urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, w odnośnej dokumentacji techniczno-ruchowej oraz w instrukcjach obsługi.

W szczególności należy:

- badanie oporności izolacji instalacji elektrycznej i badanie instalacji elektrycznej w zakresie ochrony przeciwporażeniowej przeprowadzić co najmniej 1 raz na 5 lat (Ustawa Prawo Budowlane),
- badanie okresowe instalacji odgromowej należy przeprowadzać co najmniej 1 raz na 5 lat,
- czyszczenie przewodów wentylacyjnych w obiekcie należy przeprowadzać co najmniej jeden raz w roku jeżeli większa częstotliwość nie wynika z warunków użytkowania,
- konserwację oraz przeglądy techniczne drzwi pożarowych należy przeprowadzać zgodnie z DTR lub instrukcją producenta, nie rzadziej niż raz w roku,
- konserwację, przeglądy techniczne oraz remonty podręcznego sprzętu gaśniczego należy przeprowadzać zgodnie z zaleceniami producenta, nie rzadziej jednak niż jeden raz w roku,
- konserwację, przeglądy techniczne oraz pomiary wydajności i ciśnienia dla instalacji wodociągowej przeciwpożarowej należy przeprowadzać zgodnie z zaleceniami producenta, nie rzadziej jednak niż jeden raz w roku,
- konserwację instalacji oświetlenia ewakuacyjnego, awaryjnego należy przeprowadzać zgodnie z wytycznymi producenta i wykonawcy, nie rzadziej niż raz w roku.

Szczegółowe wytyczne z zakresu przeglądów i konserwacji zostały zawarte w załączniku nr 12.

6. SPOSOBY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU I INNEGO ZAGROŻENIA

6.1. Ogólne zasady postępowania pracowników w przypadku powstania pożaru do czasu przybycia jednostek ratowniczo-gaśniczych oraz współdziałania z kierującym akcją ratowniczą

W razie pożaru lub innego miejscowego zagrożenia:

- Pracownik, który go pierwszy zauważy, obowiązany jest natychmiast zaalarmować wszelkimi dostępnymi środkami - głosem, przez telefon - inne, osoby przebywające oraz straż pożarną. Zaalarmowanie straży pożarnej można zlecić innej osobie, samemu przystąpić niezwłocznie do organizacji ewakuacji i likwidacji zagrożenia za pomocą wszelkich dostępnych środków,
- jeżeli nie ma osoby upoważnionej do objęcia kierownictwa lub jeżeli osoba taka nie przejawia dostatecznej inicjatywy, kierownictwo akcją powinien objąć najbardziej energiczny i opanowany użytkownik obiektu, który zajmuje się zorganizowaniem akcji i rozdzieleniem zadań, jak:
  - zaalarmowanie straży pożarnej,
  - pozamykanie drzwi i okien,
  - doniesienie podręcznego sprzętu gaśniczego,
  - wyłączenie zasilania prądu elektrycznego,
  - organizacja ewakuacji ludzi i mienia,
- pozostali użytkownicy obiektu powinni podporządkować się bez zastrzeżeń rozkazom i poleceniom osoby, która objęła kierownictwo i wszelkie jej polecenia ściśle wykonywać,
- po zawiadomieniu straży pożarnej należy wyznaczyć przewodnika - pilota, który będzie oczekiwał przy wejściu do obiektu lub na drodze dojazdowej, przybycia straży i doprowadzi ją na miejsce zdarzenia, wskazując po drodze punkty czerpania wody,
- w chwili przybycia straży pożarnej osoba dotychczas kierująca pracami ratowniczymi ma obowiązek krótko poinformować dowódcę przybyłej jednostki o dotychczasowym przebiegu akcji i wydanych zarządzeniach oraz podporządkować się jego rozkazom, podając fakt przekazania kierownictwa akcji do wiadomości wszystkim biorącym w niej udział,
- przybycie straży pożarnej nie zwalnia pracowników od dalszej pracy w zakresie likwidacji zdarzenia oraz ewakuacji ludzi i mienia, które to czynności należy wykonywać ściśle w myśl poleceń straży pożarnej,
- w czasie prowadzenia akcji wszyscy obowiązani są zachować całkowity spokój i ciszę, jeżeli kierownictwo straży pożarnej uzna udział użytkowników w akcji ratowniczej za zbędny, należy usunąć się w takie miejsce, aby nie przeszkadzać straży w jej pracy.

6.2. Alarmowanie straży pożarnej

Każdy, kto zauważył pożar lub uzyskał informację o pożarze obowiązany jest zachować spokój i nie dopuszczając do paniki natychmiast zaalarmować:

- osoby znajdujące się w sąsiedztwie pożaru, narażone na jego skutki,
- Państwową Straż Pożarną tel. **998** lub **112**
- Właściciela obiektu lub osobę go zastępującą – przewidywane jest zawiadomienie ORDYNATORA ODDZIAŁU FIZJOTERAPII I REHABILITACJI W STANISŁAWOWIE.

Alarmowanie straży pożarnej należy przeprowadzić z najbliższego dostępnego telefonu.

Po uzyskaniu połączenia ze strażą pożarną należy wyraźnie podać :

- gdzie się pali - dokładnie adres budynku i jego nazwę,
- co się pali,

- czy istnieje zagrożenie życia ludzkiego, czy w rejonie objętym pożarem lub w bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się materiały łatwo zapalne lub wybuchowe itp.
- numer telefonu, z którego się mówi oraz swoje imię i nazwisko.

UWAGA:

Po potwierdzeniu przyjęcia meldunku przez dyżurnego strażaka należy odłożyć słuchawkę i odczekać przy telefonie na ewentualne sprawdzenie, czy meldunek o pożarze nie jest fałszywy.

W razie potrzeby (wypadek lub awaria) zaalarmować:

▪ Pogotowie Ratunkowe	- 999
▪ Policję	- 997
▪ Pogotowie gazowe	- 992

6.3. Akcja ratowniczo-gaśnicza

Równolegle z alarmowaniem straży pożarnej należy, w miarę możliwości przystąpić do akcji ratowniczo-gaśniczej przy pomocy gaśnic, hydrantów wewnętrznych i innych dostępnych środków znajdujących się w pobliżu miejsca objętego pożarem. Do czasu przybycia jednostek straży pożarnej kierownictwo akcją sprawuje Właściciel lub osoba przez niego upoważniona, odpowiedzialna za bezpieczeństwo osób i mienia w obiekcie.

Każda osoba przystępująca do akcji ratowniczo-gaśniczej powinna:

- na początku przystąpić do ratowania ludzi, przeprowadzając w pierwszej kolejności ewakuację z tych pomieszczeń, w których powstał pożar lub które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się pożaru,
- przeciwdziałać panice mogącej powstać wśród ludzi przebywających w obiekcie, wzywając ich do zachowania spokoju, otaczając opieką osoby potrzebujące pomocy itp.,
- w porozumieniu z kierownikiem akcji ratowniczej lub w razie konieczności wyłączyć dopływ prądu elektrycznego do strefy pożaru (**nie wolno gasić wodą instalacji i urządzeń elektrycznych pod napięciem !**),
- usunąć z miejsca pożaru i bezpośredniego sąsiedztwa wszelkie znajdujące się tam materiały palne, a także cenne urządzenia oraz ważne dokumenty, nośniki informacji itp.
- pozamykać drzwi oddzielające pomieszczenia objęte pożarem od pomieszczeń sąsiednich.

W sytuacji, gdy zostanie podjęta decyzja o ewakuacji osób i mienia z obiektu, kierujący akcją powinien podjąć następujące działania :

- wskazać pracowników, którzy zorganizują ewakuację ludzi i mienia z obiektu tzn., wskażą drogi i kierunki ewakuacji oraz wyjścia ewakuacyjne, pomogą opuścić obiekt ludziom, którzy nie mogą tego zrobić samodzielnie (np. na skutek niepełnosprawności ruchowej itp.), sprawdzą wszystkie pomieszczenia w obiekcie oraz zabezpieczą mienie i przeprowadzą jego ewakuację,
- w zależności od potrzeb wydać polecenie zaalarmowania innych niż Straż Pożarna służb (Pogotowie Ratunkowe, Policja, Pogotowie Energetyczne itp.),
- wskazać pracownika, którego zadaniem będzie udzielenie informacji przybyłym jednostkom Straży Pożarnej (lub innych służb) dotyczącej m.in. źródła pożaru oraz miejsc objętych pożarem, w których mogą znajdować się jeszcze ludzie lub rzeczy wartościowe.

W przypadku powstania pożaru po godzinach pełnego funkcjonowania obiektu obsługa, pracownicy znajdujący się w tym czasie w obiekcie postępują według kryteriów i zasad alarmowania jak wyżej, przy czym o każdym pożarze lub innym zagrożeniu - zlikwidowanym nawet w zarodku własnymi siłami – powiadamiają zarządcę budynku (ordynatora) lub osobę go zastępującą.

7. PRACE NIEBEZPIECZNIE POŻAROWO

Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, mogących powodować bezpośrednie niebezpieczeństwo powstania pożaru lub wybuchu, właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu jest obowiązany:

1. ocenić zagrożenie pożarowe w miejscu, w którym prace będą wykonywane;
2. ustalić rodzaj przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru lub wybuchu;
3. wskazać osoby odpowiedzialne za odpowiednie przygotowanie miejsca pracy, za przebieg oraz zabezpieczenie miejsca po zakończeniu pracy;
4. zapewnić wykonywanie prac wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje;
5. zaznajomić osoby wykonujące prace z zagrożeniami pożarowymi występującymi w rejonie wykonywania prac oraz z przedsięwzięciami mającymi na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu.

Przy wykonywaniu prac, o których mowa, należy:

1. zabezpieczyć przed zapaleniem materiały palne występujące w miejscu wykonywania prac oraz w rejonach przyległych, w tym również elementy konstrukcji budynku i znajdujących się w nim instalacji technicznych;
2. prowadzić prace niebezpieczne pod względem pożarowym w pomieszczeniach (urządzeniach) zagrożonych wybuchem lub w pomieszczeniach, w których wcześniej wykonywano inne prace związane z użyciem łatwo palnych cieczy lub palnych gazów, jedynie wtedy, gdy stężenie par cieczy lub gazów w mieszaninie z powietrzem w miejscu wykonywania prac nie przekracza 10% ich dolnej granicy wybuchowości;
3. mieć w miejscu wykonywania prac sprzęt umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru;
4. po zakończeniu prac poddać kontroli miejsce, w którym prace były wykonywane, oraz rejon przyległy;
5. używać do wykonywania prac wyłącznie sprzętu sprawnego technicznie i zabezpieczonego przed możliwością wywołania pożaru.

W obiektach i na terenach przyległych, gdzie prowadzone są procesy technologiczne z użyciem materiałów mogących wytworzyć mieszaniny wybuchowe lub w których materiały takie są magazynowane, powinna być dokonana ocena zagrożenia wybuchem. Ocena, o której mowa powyżej, obejmuje wskazanie pomieszczeń zagrożonych wybuchem, wyznaczenie w pomieszczeniach i przestrzeniach zewnętrznych odpowiednich stref zagrożenia wybuchem oraz wskazanie czynników mogących w nich zainicjować zapłon.

Oceny dokonują: inwestor, projektant lub użytkownik decydujący o procesie technologicznym. Klasyfikację stref zagrożenia wybuchem określa Polska Norma dotycząca zapobiegania wybuchowi i ochronie przed wybuchem. Pomieszczenie, w którym może wytworzyć się mieszanina wybuchowa, powstała z wydzielającej się takiej ilości palnych gazów, par, mgieł lub pyłów, której wybuch mógłby spowodować przyrost ciśnienia w tym pomieszczeniu przekraczający 5 kPa, określa się jako pomieszczenie zagrożone wybuchem.

7.1. Zasady zabezpieczania prac niebezpiecznych pożarowo

Nazwy i określenia podstawowe.

Prace niebezpieczne pożarowo, jak prace remontowo-budowlane związane z użyciem otwartego ognia, prowadzone wewnątrz obiektów oraz terenu do niego przylegającego, należy prowadzić w sposób uniemożliwiający powstanie pożaru lub wybuchu.

Teren przyległy - rozumie się przez to pas terenu wokół obiektu o szerokości równej minimalnej dopuszczalnej odległości od innych obiektów ze względu na wymagania ochrony przeciwpożarowej, określonej w przepisach techniczno - budowlanych.

Ocena zagrożenia wybuchem pomieszczeń oraz przestrzeni zewnętrznych obejmuje wskazanie pomieszczeń zagrożonych wybuchem, a także wyznaczenie w pomieszczeniach i przestrzeniach zewnętrznych odpowiednich stref zagrożenia wybuchem.

Za dokonanie oceny, są odpowiedzialni:

inwestor, jednostka projektowania lub użytkownik decydujący o procesie technologicznym.

Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pożarowo właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu oraz wykonawca jest obowiązany:

1. ocenić zagrożenie pożarowe w rejonie, w którym prace będą wykonywane,
2. ustalić rodzaj przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzenienia się pożaru lub wybuchu,
3. wskazać osoby odpowiedzialne za zabezpieczenie miejsca pracy,

Przy wykonywaniu prac należy przestrzegać następujących zasad:

1. wszelkie materiały palne występujące w miejscu wykonywania prac oraz w rejonach przyległych, w tym również elementy konstrukcji budynku i znajdujących się w nim instalacji technicznych, należy zabezpieczyć przed zapaleniem,
2. prace niebezpieczne pożarowo w pomieszczeniach /urządzeniach/ zagrożonych wybuchem lub w pomieszczeniach, w których wcześniej wykonywano inne prace związane z użyciem łatwo zapalnych cieczy lub palnych gazów, mogą być prowadzone wyłącznie wtedy, gdy stężenie par cieczy lub gazów w mieszaninie z powietrzem w miejscu wykonywania prac nie przekracza 10% ich dolnej granicy wybuchowości,
3. w miejscu wykonywania prac powinien znajdować się sprzęt umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru,
4. po zakończeniu prac należy poddać kontroli miejsce, w którym prace były wykonywane, oraz rejon przyległy,
5. prace niebezpieczne pożarowo mogą być wykonywane wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje,
6. właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu jest obowiązany przed rozpoczęciem prac zapoznać wyznaczone osoby z zagrożeniami pożarowymi występującymi w rejonie wykonywania prac oraz z rodzajem przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu,
7. sprzęt używany do wykonywania prac powinien być sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością wywołania pożaru.

7.2. Wskazania przeciwpożarowe w zakresie przygotowania budynków i pomieszczeń do wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo

1. Budynki, pomieszczenia lub miejsca, w których mają odbywać się prace spawalnicze, należy oczyścić z wszelkich palnych materiałów i zanieczyszczeń.
2. Palne przedmioty lub niepalne w opakowaniach palnych należy odsunąć na bezpieczną odległość od miejsca spawania celem uniemożliwienia przedostania się rozprysków spawalniczych.
3. Jeżeli warunek, o którym mowa w ust. 2 nie może być spełniony, wszystkie urządzenia lub materiały palne należy zabezpieczyć przed działaniem rozprysków spawalniczych przez osłonięcie, np. kocami gaśniczymi, arkuszami blachy lub w inny skuteczny sposób.
4. Przed przystąpieniem do spawania należy sprawdzić, czy w sąsiednich pomieszczeniach nie znajdują się materiały lub przedmioty mogące ulec zapaleniu wskutek przewodnictwa cieplnego bądź rozprysków spawalniczych.
5. Jeżeli w pobliżu miejsca spawania znajdują się otwory przełotowe, instalacyjne, kablone itp., należy je uszczelnić materiałami niepalnymi, celem niedopuszczenia do przenikania rozprysków spawalniczych do sąsiednich pomieszczeń bądź na inne kondygnacje.

6. Wszelkie kable, przewody elektryczne, gazowe oraz instalacyjne z izolacją palną powinny być zabezpieczone przed rozpryskami spawalniczymi i uszkodzeniami mechanicznymi.
7. Wykonywanie prac spawalniczych w pomieszczeniach, w których tego samego dnia wykonano prace malarskie lub inne przy użyciu substancji. łatwo zapalnych, jest niedozwolone
8. W miejscach dokonywania prac spawalniczych należy przygotować między innymi:
9. pojemniki metalowe wypełnione wodą na odpadki drutu spawalniczego i elektrod,
10. materiały izolacyjne i osłaniające niezbędne do zabezpieczenia toku prac spawalniczych,
11. Podręczny sprzęt gaśniczy.
12. Drogi ewakuacyjne i dojścia do stanowisk spawania powinny być wolne oraz tak wybrane, aby można było szybko ewakuować ludzi z miejsca objętego pożarem.
13. Po zakończeniu prac spawalniczych w budynku, pomieszczeniu,
14. Należy przeprowadzić dokładną kontrolę w rejonie spawania, pomieszczeniach sąsiednich, przyległych terenach, celem stwierdzenia:
  - czy nie pozostawiono tłących lub żarzących się cząsteczek na stanowisku pracy, jego otoczeniu, w pomieszczeniach sąsiednich i na terenach przyległych,
  - czy nie występują oznaki tlenia się materiałów bądź inne wskazujące na możliwość zaistnienia pożaru,
  - czy został zdemonstrowany sprzęt spawalniczy, wyłączony ze źródeł zasilania i dostatecznie zabezpieczony przed dostępem osób postronnych.
15. W budynkach, w których występują palne materiały, bądź posiadających palne elementy konstrukcyjne, kontrole, o której mowa w pkt. 10 należy ponowić po upływie czterech, sześciu, a następnie ośmiu godzin od czasu zakończenia prac spawalniczych.
16. Wyniki kontroli, o której mowa w pkt. 10 i 11, powinny być odnotowane w książce kontroli prac spawalniczych, którą należy prowadzić według załącznika nr 3. Wyniki tej kontroli mogą być również odnotowane w innym dokumencie prowadzonym przez osobę, której zlecono przeprowadzenie takiej kontroli, a ta przyjęła tę informację potwierdzając jej podpisem.
17. Przed przystąpieniem do prac spawalniczych w budynkach, pomieszczeniach lub strefach zagrożonych wybuchem, lub innych, w których znajdują się materiały palne, niezależnie od spełnienia warunków określonych w pkt. 2, należy:
  - dokonać komisyjnie oceny zagrożenia pożarowego oraz określić
  - niezbędne wymagania przeciwpożarowe mające na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzenienia się pożaru albo wybuchu.
  - sporządzić protokół zabezpieczenia przeciwpożarowego prac spawalniczych wg załącznika nr 1,
  - po wykonaniu zaleconych zabezpieczeń wydać pisemne zezwolenie na przeprowadzenie prac spawalniczych wg załącznika nr 2.

7.3. Sprzęt pożarniczy i środki gaśnicze do zabezpieczenia prac spawalniczych

1. Każde stanowisko spawalnicze powinno być wyposażone w sprawny technicznie sprzęt pożarniczy, umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru.
2. Każde stanowisko spawalnicze powinno być wyposażone co najmniej w 1 gaśnicę proszkową /co najmniej 2 kg/ oraz w 1 koc gaśniczy.
3. Dla prac spawalniczych, dla których wymagane jest sporządzenie protokołu zabezpieczenia przeciwpożarowego wg załącznika nr 1,
4. należy każdorazowo określić konieczność wyposażenia w dodatkowy sprzęt pożarniczy i środki gaśnicze.

8. SPOSOBY PRAKTYCZNEGO SPRAWDZENIA ORGANIZACJI I WARUNKÓW EWAKUACJI LUDZI

8.1. Pojęcia, zasady ogólne ewakuacji

Ewakuacja – uporządkowany ruch osób do miejsca bezpiecznego w przypadku pożaru lub innego niebezpieczeństwa.

Celem ewakuacji ludzi jest zapewnienie osobom szybkiego i bezpiecznego opuszczenia strefy zagrożonej lub objętej pożarem.

Odpowiednie warunki ewakuacji – zespół przedsięwzięć oraz środków techniczno organizacyjnych zapewniających szybkie i bezpieczne opuszczenie strefy zagrożonej lub objętej pożarem.

Polegają one na :

- zapewnieniu odpowiedniej ilości i szerokości wyjść,
- zachowaniu dopuszczalnej długości dróg ewakuacyjnych, zapewnieniu odpowiedniej, bezpiecznej pożarowo, obudowy i wydzielen dróg ewakuacyjnych, zabezpieczeniu dróg ewakuacyjnych przed zadymieniem.

Do celów ewakuacji z pomieszczeń na zewnątrz budynku, wykorzystuje się wyjścia i drogi komunikacji ogólnej, służące celom ewakuacji:

- poziome drogi ewakuacji – korytarze,
- pionowe drogi ewakuacyjne – klatka schodowa.

Oznakowanie dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń w sposób zapewniający dostarczenie informacji niezbędnych do ewakuacji.

Właściciele, zarządcy lub użytkownicy budynków są zobowiązani do oznakowania zgodnie z PN dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń w sposób zapewniający dostarczenie informacji niezbędnych do ewakuacji.

Obowiązujące Polskie Normy określa rodzaje znaków ewakuacyjnych stosowanych do oznaczenia drogi ewakuacyjnej oraz czynności związanych z ewakuacją. Normami tymi są:

- PN-92/N-01256/01. Znaki ochrony przeciwpożarowej.
- PN-92/N-01256/02. Znaki ewakuacyjne.

Znaki ewakuacyjne winny zapewniać informacje o przebiegu wyznaczonej drogi ewakuacyjnej zarówno przy świetle dziennym, świetle sztucznym jak i również przy braku oświetlenia. Rozmieszczenie znaków na drodze ewakuacyjnej powinno zapewniać ich widoczność z każdego miejsca, w którym może pojawić się wątpliwość co do kierunku ewakuacji. Należy dążyć do umieszczania znaków możliwie blisko źródła światła w celu zapewnienia ich dostatecznej luminescencji.

8.2. Organizacja i warunki ewakuacji w kontekście funkcji obiektu oraz warunków technicznych z uwzględnieniem opisu sposobów prowadzenia ewakuacji zorganizowanej i indywidualnej.

Ewakuacja z obiektu może nastąpić samorzutnie po wykryciu pożaru (ze strefy-części obiektu objętej zagrożeniem) lub po zarządzeniu ewakuacji w obiekcie głosem przez osoby organizujące ewakuację w obiekcie (głównie z części obiektu nie objętych bezpośrednio zagrożeniem). Zakłada się, że znaczna część osób o ograniczonej zdolności poruszania się przebywających w obiekcie nie będzie w stanie opuścić obiektu o własnych siłach i w stosunkowo krótkim czasie. Należy osoby bezpośrednio narażone na zagrożenie ewakuować w miejsce bezpieczne – ewakuacja częściowa z uwagi na niewystarczające siły szczególnie w porze nocnej.

Podstawowym sposobem alarmowania o niebezpieczeństwie w obiekcie jest ogłoszenie komunikatu głosem zarządzającego ewakuację, przez osoby funkcyjne organizujące ewakuację. Ogłoszenie komunikatu o ewakuacji nie powinno powodować paniki wśród pacjentów. Pracownicy funkcyjni powinni polecenia przekazywać między sobą.

Zarządzenie całkowitej ewakuacji z obiektu (przed przybyciem jednostek Państwowej Straży Pożarnej) może nastąpić jedynie za wiedzą lub na wyraźne polecenie:

- a) Zarządcy obiektu,**
- b) Osoby wyznaczonej przez zarządcę obiektu**

W zależności od wielkości i rodzaju pożaru lub innego zagrożenia, a w związku z tym powstałej w obiekcie sytuacji, może zachodzić konieczność przeprowadzenia ewakuacji ludzi i mienia. Zakłada się, że dominującym sposobem prowadzenia ewakuacji z obiektu, będzie zorganizowana ewakuacja pacjentów i pracowników, obejmująca i prowadzona w pierwszej kolejności z pomieszczeń bezpośrednio zagrożonych oraz pomieszczeń (stref) sąsiadujących.

Ewakuacja indywidualna

Będzie ona dotyczyła tych pacjentów i pracowników przebywających w budynku, którzy w momencie powstania zagrożenia (po jego wykryciu) samorzutnie, w tym także w wyniku paniki, ewakuują się oznakowanymi drogami i wyjściami ewakuacyjnymi. W przypadku prowadzenia ewakuacji zorganizowanej należy pamiętać, iż nie zawsze zachodzi konieczność przeprowadzenia ewakuacji całkowitej z obiektu. W większości sytuacji wystarczy przeprowadzenie ewakuacji częściowej, obejmującej pomieszczenia zagrożone bezpośrednio ogniem, dymem, gazami pożarowymi lub innym zagrożeniem. Ewakuacja taka nie jest trudna i jej przeprowadzenie prawdopodobnie nie będzie wymagało zaangażowania znacznej ilości sił i środków. Z uwagi na możliwe utrudnienia w czasie prowadzenia ewakuacji, w tym ograniczenia ruchowe części pacjentów należy w pierwszej kolejności rozpatrywać wymieniony wariant – ewakuację częściową.

Przy ewakuacji częściowej należy pamiętać o potrzebie poinformowania pracowników ze stref nie objętych ewakuacją i przekazania im informacji o sytuacji, w tym o konieczności pozostania na miejscu, ponieważ nie zagraża im niebezpieczeństwo. Jak wynika z powyższego, sprawne przeprowadzenie ewakuacji zorganizowanej z obiektu uzależnione jest w szczególności od:

- prawidłowego rozpoznania i oceny sytuacji,
- szybkiego i prawidłowego zaalarmowania osób zagrożonych oraz wyznaczenia stosownych sił i środków do prowadzenia akcji ratowniczej,
- właściwego kierowania ludzi odpowiednimi (oznakowanymi) drogami ewakuacyjnymi,
- niedopuszczenia do powstania paniki,
- umiejętności kierującego akcją, szczególnie w jej pierwszej fazie,
- dobrego przygotowania pracowników do brania udziału i działań w przypadku zarządzenia ewakuacji (odpowiednie szkolenie pracowników, w szczególności poprzez prowadzenie szkolenia przeciwpożarowego uwzględniającego specyfikę obiektu oraz np. prowadzenia próbnych alarmów ewakuacyjnych w obiekcie),
- ścisłego realizowania i podporządkowania się wszystkich osób poleceniom i decyzjom podejmowanym przez kierującego akcją,
- postępowania zgodnie z zasadami i zadaniami określonymi w odrębnych instrukcjach, dotyczących ochrony mienia w obiekcie.

Sposób prowadzenia ewakuacji zorganizowanej

Ewakuacja osób musi być prowadzona natychmiast po zauważeniu pożaru lub innego miejscowego zagrożenia, i stwierdzeniu zagrożenia zdrowia i życia ludzi. Decyzję o ewakuacji podejmuje ORDYNATOR ODDZIAŁU FIZJOTERAPII I REHABILITACJI W STANISŁAWOWIE lub osoba zastępująca go, a w porze nocnej osoba odpowiedzialna za oddział (nadzorująca bezpieczeństwo w budynku).

Osoba podejmująca decyzję o ewakuacji osób powinna dokonać:

- oceny sytuacji pożarowej,
- określić potencjalne zagrożenie ludzi.

Po ogłoszeniu sygnału alarmowego o ewakuacji, pracownicy obsługi obowiązani są:

- otworzyć drzwi ze wszystkich pomieszczeń na korytarz,

- zawiadomić pozostałe osoby o konieczności ewakuacji, apelować o zachowanie spokoju oraz bezpośrednio angażować się i czuwać nad ewakuacją,
- wskazać osobom kierunki ruchu i miejsce zbiórki,
- kierować uformowany strumień ruchu w rejony ewakuacyjne,
- sprawdzić wszystkie pomieszczenia, czy wszystkie osoby opuściły poszczególne pomieszczenia budynku
- udzielić pomocy w ewakuacji osobom o ograniczonej sprawności ruchowej.

Ewakuacja osób powinna być zorganizowana. W żadnym wypadku nie należy dopuszczać do przebiegu ewakuacji samoczynnej, chaotycznej i przypadkowej. Wszelkie przejawy chaosu, paniki itp. należy eliminować nawet z użyciem przymusu bezpośredniego.

Ewakuację osób należy rozpoczynać z tych pomieszczeń i stref pożarowych, które:

- są bezpośrednio objęte pożarem lub innym miejscowym zagrożeniem,
- mogą być odcięte przez ogień,
- na których istnieje możliwość rozprzestrzeniania się ognia, dymów pożarowych i substancji toksycznych.

Dalszym działaniem kierującego akcją ratowniczą, dotyczącym ewakuacji jest wnikliwa analiza lokalnego pożaru.

Zależnie od sytuacji pożarowej, należy podjąć działania gaśnicze:

- przystąpić do lokalizacji powstałego pożaru, wykorzystując podręczny sprzęt gaśniczy,
- wynieść z pomieszczeń objętych pożarem i stref pożarowych materiały palne,
- wezwać do pomocy inne osoby,

Działania powyższe pozwolą na:

- właściwy przebieg organizacyjny ewakuacji osób,
- przygotowanie pola działania jednostkom straży pożarnej, i innym wezwanym do pomocy w działaniach.

Wszystkie pomieszczenia, z których wyprowadzono ludzi należy dokładnie sprawdzić, czy przypadkowo ktoś z osób nie pozostał w zagrożonych pomieszczeniach (jeżeli sytuacja pożarowa na to pozwala). Zauważone braki osób należy natychmiast zgłaszać kierującemu ewakuacją. O przypadku odcięcia dróg ewakuacji dla pojedynczych osób lub grup, należy niezwłocznie dostępnymi środkami, bezpośrednio lub przy pomocy osób znajdujących się na zewnątrz - powiadomić kierownika akcji ratowniczej np. dowódcę przybyłej jednostki straży pożarnej. Kierownik akcji ratowniczej winien zorganizować ratowanie tych osób, wykorzystując posiadane środki ratownicze. Ludzi odciętych od dróg wyjścia, a znajdujących się w strefie zagrożenia, należy zebrać w pomieszczeniu najbardziej oddalonym od źródła zagrożenia, w miarę istniejących warunków i posiadanych środków ewakuować z zewnątrz przy pomocy sprzętu ratowniczego i oczekiwać na przybycie jednostek straży pożarnej lub innej pomocy z zewnątrz. W przypadku silnego zadymienia dróg ewakuacyjnych, należy poruszać się w pozycji pochylonej, starając się trzymać głowę jak najniżej ze względu na mniejsze zadymienie panujące w dolnych partiach pomieszczeń i dróg ewakuacyjnych. Usta i drogi oddechowe należy w miarę możliwości zasłaniać chustką zmoczoną w wodzie. Podczas ruchu przez mocno zadymione odcinki dróg ewakuacyjnych należy poruszać się wzdłuż ścian, by nie stracić orientacji co do kierunku ruchu zgodnie z oznakowaniem ewakuacyjnym. Po przybyciu na miejsce akcji jednostek straży pożarnej lub innych sił z zewnątrz, należy przystąpić do działań ratowniczych, w szczególności do:

- pomocy czynnej przy ewakuacji osób,
- ratowania osób, którym drogi wyjścia zostały odcięte przez pożar,
- przewozu poszkodowanych do szpitali i innych placówek służby zdrowia,
- ewakuacji sprzętu, i innego cennego mienia (wcześniej ustalonego przez ordynatora).

Czynności zabronione podczas prowadzenia ewakuacji

W czasie prowadzenia ewakuacji zabronione jest:

- dokonywanie jakichkolwiek czynności mogących wywołać panikę,
- przechodzenie w kierunku przeciwnym do kierunku ewakuacji,
- zatrzymywanie się lub tamowanie ruchu w inny sposób.

Osoby ewakuowane muszą podporządkować się poleceniom ratowników to jest osobom prowadzącym ewakuację: strażacy, pracownicy oddziału.

Poza ewakuacją ludzi niejednokrotnie zachodzi konieczność ewakuacji mienia. Celem ewakuacji mienia jest zabezpieczenie cennych przedmiotów oraz ważnych dokumentów przed zniszczeniem lub uszkodzeniem w przypadku pożaru lub innego zagrożenia. Ewakuowane przedmioty należy umieszczać tak aby nie były narażone na zniszczenie lub uszkodzenie. Działania ewakuacyjne muszą być prowadzone w sposób skoordynowany, nie powodujący utrudnień w innych działaniach. Kierujący działaniami powinien wstępnie określić pomieszczenia, z których należy wynieść mienie. Do pomieszczeń, z których należy ewakuować mienie w pierwszej kolejności, jeśli istnieje taka możliwość bez narażenia życia i zdrowia zalicza się:

- pomieszczenia bezpośrednio zagrożone pożarem, w których jest źródło ognia,
- pomieszczenia sąsiednie (w pionie i w poziomie) - możliwość rozprzestrzeniania się pożaru lub uszkodzenia przez działanie wysokiej temperatury i gazów pożarowych (dymu),
- pomieszczenia pod palącym się pomieszczeniem narażone na możliwość zalania w czasie akcji gaśniczej.

Powzięcie decyzji o ewakuacji ludzi.

Powzięcie decyzji o ewakuacji ludzi należy do obowiązku osoby sprawującej funkcję kierowniczą lub dyżurną. Powzięcie decyzji o ewakuacji nie powinno być zbyt pochopne, aby nie spowodować nastroju paniki i chaosu. Nie może to jednak być działanie opóźnione, aby nie zaistniały trudności wyprowadzenia lub wyniesienia osób zagrożonych, a co gorzej tragiczne następstwa zaccadzenia lub spalenia ludzi czy doznania urazów powodujących nierzadko zgon. Dlatego należy brać pod uwagę okoliczności natychmiastowego podejmowania decyzji o ewakuacji w następujących przypadkach:

- z pomieszczenia, w którym powstał pożar lub o dużym zadymieniu,
- z pomieszczenia lub pomieszczeń mających jednostronny dostęp do wyjść /dróg/ ewakuacyjnych, z innych pomieszczeń, gdy stwierdzamy, że są zagrożone.

Ogólne zasady kierowania ewakuacją

powinny uwzględniać dla kierującego zadania i wskazania następujące:

- Decydowanie o wzywaniu jednostek straży pożarnej i w razie potrzeby innych sił.
- Wyznaczenie osób (zespołów) do:
  - przeprowadzenia ewakuacji ze wskazanych pomieszczeń.
  - gaszenia pożaru w zarodku przed przybyciem straży pożarnej i zapobiegania jego nasileniu się i rozprzestrzenianiu.
- Ustalenie kolejności ewakuowania osób w zależności od zagrożenia ich życia oraz stanu niesprawności ruchowej.
- Ustalenie miejsca czasowego przebywania ewakuowanych w innym pomieszczeniu tego samego budynku lub budynkach sąsiednich, względnie na zewnątrz budynku.
- Baczne obserwowanie przebiegu akcji ratowniczej i tłumienia pożaru w początkowej fazie.
- Oddziaływanie uspokajające w stosunku do osób ewakuowanych i zapobieganie panice, chaosowi i niewłaściwym poczynaniom.
- Po przyjeździe jednostki straży pożarnej podporządkowanie się decyzjom jej dowódcy, współpraca z nim i utrzymywanie ciągłej łączności osobistej.

Rejon zbiórki dla ewakuowanych osób i mienia

Kierujący akcją ratowniczą w ramach dyspozycji o ewakuacji z budynku, lub jego części wyznacza punkt zbiorczy dla ewakuowanych, przy czym w zależności od wielkości zagrożenia i rozwoju sytuacji wyznacza się:

- w przypadku zarządzenia ewakuacji z całego obiektu jako punkt zbiorczy dla ewakuowanych osób,; *plac wewnętrzny na terenie ODDZIAŁU FIZJOTERAPII I REHABILITACJI W STANISŁAWOWIE (miejsce zbiórki zaznaczono na planie graficznym).*

W przypadku zarządzenia ewakuacji z części obiektu (np. z części kondygnacji) punktami zbiorczymi są ciągi ruchu pieszego usytuowane bezpośrednio przy wyjściach na zewnątrz obiektu.

Sposoby ewakuacji osób o ograniczonej zdolności poruszania się.

Metodyka ewakuacji mieszkańców ODDZIAŁU FIZJOTERAPII I REHABILITACJI W STANISŁAWOWIE siłami służby opiekuńczej

Wynoszenie obłożnie chorych

Wynoszenie chorych jako jeden ze sposobów ewakuacji przewiduje się w stosunku do tych chorych, którzy nie są zdolni do samodzielnego opuszczenia zagrożonego pożarem pomieszczenia, kondygnacji lub budynku.

Podczas ewakuacji tej grupy chorych należy pamiętać, że pacjenci ci stanowią najcięższe przypadki. Zdrowie ich jest najbardziej wątpliwe i dlatego wymagają podczas wynoszenia szczególnej ostrożności, delikatności i opieki. Często ewakuacja tej grupy chorych musi się odbywać łącznie z aparaturą i oprzyrządowaniem medycznym, z którego w sposób ciągły pacjent korzysta, a to dodatkowo utrudnia i opóźnia proces ewakuacyjny.

Najczęściej stosowaną metodą przenoszenia chorych jest użycie przez dwóch sanitariuszy lub pielęgniarki noszy. Metoda ta jest najwygodniejsza pod względem bezpieczeństwa ewakuowanego, pod warunkiem zapięcia pasów noszy.

Wynoszenie pacjentów przez inne osoby poza pracownikami ODDZIAŁU FIZJOTERAPII I REHABILITACJI W STANISŁAWOWIE (np. przez innych – bardziej sprawnych ruchowo pacjentów, osoby postronne) powinno się odbywać pod nadzorem personelu opiekuńczego.

Wyprowadzanie chorych

Drugą z kolei grupą chorych są pacjenci o częściowo ograniczonej zdolności samodzielnego poruszania się. Do tej grupy należą osoby: starsze, utykające, poruszające się przy pomocy szcudła, niewidome, po lżejszych zabiegach chirurgicznych, o jednej kończynie dolnej w gipsie i innych urazach. Tej grupie chorych udziela się pomocy przez jedną lub dwie osoby ratujące stosując metodę:

- podtrzymywania pod rękę,
- podtrzymywania za szyję osoby towarzyszącej,
- podtrzymywania pod ramiona przez osobę towarzyszącą i inne.

Ewakuacja tej grupy pacjentów winna odbywać się przy pomocy personelu opiekuńczego.

Wychodzenie chorych

Ewakuacja pacjentów lub osób zdolnych do samodzielnego poruszania się o własnych siłach bez pomocy osób innych, powinna odbywać się w kilkunastoosobowej grupie pod nadzorem przynajmniej dwóch osób z personelu (najlepiej by były to osoby znane pacjentom). Grupa ta zamyka strumień ruchu poruszając się na jego końcu, w przypadku, gdy cały budynek (kondygnacja) ewakuuje się jednocześnie. W przypadku ruchu grupy samodzielnej (wydzielonej) na czele grupy idzie jedna z osób personelu, osoba ta powinna znać dobrze kierunek ruchu po drogach ewakuacyjnych i rejon ewakuacji, natomiast w końcowej części grupy idzie druga osoba z personelu medycznego, która w razie potrzeby organizuje pomoc.

Specyfika ewakuacji osób ociemniałych

Ociemniali w warunkach normalnych poruszają się samodzielnie, jednak w wypadku pożaru należy im udzielić wszechstronnej opieki wyprowadzając z zagrożonych pożarem pomieszczeń do rejonów ewakuacji przewidzianych dokumentacją ewakuacji. Osoby ociemniałe mogą stanowić grupy:

- 1.O utracie całkowitej wzroku,
- 2.O utracie wzroku w średnim procencie,
- 3.O utracie wzroku w małym procencie,

W zależności od stopnia utraty wzroku będą stosowane różne metody ewakuacji.

Ewakuacja chorych o całkowitej utracie wzroku

Osoby całkowicie niewidome wymagają podczas ewakuacji szczególnej opieki. Każdej osobie niewidomej należy przydzielić jedną osobę zdrową i sprawną fizycznie. Ewakuację prowadzi się w ten sposób, że ratownik ujmując osobę ociemniałą pod rękę i wyprowadza. Można osoby ociemniałe wyprowadzać przy pomocy dwóch osób stosując odpowiednie chwyt lub wynosić na noszach. Metodę wynoszenia na noszach stosuje się w przypadkach ciężkich, jeżeli osoba ociemniona ma inne dolegliwości.

Ewakuacja ociemnionych o średnim stopniu utraty wzroku

Ewakuacja ociemnionych w tej grupie osób - polega na utworzeniu rzędu z osób ociemnionych (w granicach 10) wzajemnie trzymających się za ręce w okolicach nadgarstka przeplatanych ratownikami. Na czele i na końcu rzędu ewakuacyjnego winni się znajdować ratownicy.

Należy pamiętać, że niewidomi o średnim stopniu utraty wzroku nie mogą samoczynnie tworzyć rzędu splecionego rękami, lecz w chwili ogłaszania alarmu pozostają na swoich miejscach i czekają do momentu, dopóki osoba z personelu medycznego lub inna osoba wyznaczona nie uformuje rzędu ewakuacyjnego.

W razie braku odpowiedniej liczby osób zdrowych (widomych) dla utworzenia rzędu ewakuacyjnego przeplatanych ratownikami (widomymi) można utworzyć ten rząd z samych osób ociemnionych trzymających się wzajemnie ze sobą rękami, pod warunkiem, że na przedzie i na końcu tej kolumny pojedynczej winni się znajdować osoby ratujące.

Ewakuacja ociemnionych o małym stopniu utraty wzroku

Osoby o małym procencie utraty wzroku stanowią grupę, która może swobodnie i samodzielnie poruszać się bez pomocy osób innych. Ewakuację tych osób przeprowadza się w małych grupach pod kierunkiem osób funkcyjnych oddziału. Osoby kierujące ewakuacją grup winny znać sytuację pożarową i drogi ewakuacyjne oraz miejsca przeznaczenia ewakuacji (rejon ewakuacyjny).

Po wyjściu ociemnionych należy bezwzględnie dokonać przeglądu wszystkich zasadniczych i dodatkowych pomieszczeń by nikt nie pozostał w zagrożonym miejscu bez opieki. Przeglądu pomieszczeń dokonują pielęgniarki.

Metody i sposoby ewakuacji pacjentów siłami straży pożarnej

W przypadku całkowitej ewakuacji pacjentów oddziału siłami personelu opiekuńczego, nie jest on w stanie przeprowadzić ewakuacji chorych samodzielnie. Z analizy sił i środków zawartych w dokumentacji organizacji ewakuacji wynika, że rezerwuje się siły pomocnicze: jednostki straży pożarnej, policję i inne.

Siły zewnętrzne przeznaczone do pomocy w ewakuacji pacjentów oddziału przewidziane dokumentacją organizacji ewakuacji i wcześniejszymi ustaleniami winny być przygotowane i przeszkolone w zakresie ratowania chorych. Mając na uwadze czas przybycia jednostek straży pożarnej do pożaru, przyjazdu I-ego rzutu, który waha się w granicach 3-5 minut od chwili alarmu, należy zdawać sobie sprawę, że straż pożarna zastanie akcję ewakuacyjną w środkowej, a często w początkowej fazie akcji ratowniczej. Przybyłe jednostki straży pożarnej i inne siły przewidziane do pomocy w ratowaniu ludzi i mienia, winny się włączyć czynnie do akcji.

Metody ratowania pacjentów przy pomocy środków podręcznych:

Wynoszenie chorych na noszach

Wynoszenie chorych na noszach, dokonujemy przy pomocy dwóch osób. Przenoszenie chorego z łóżka na nosze należy dokonać pod nadzorem pielęgniarki lub innej osoby - opiekuna. Po ułożeniu pacjenta na nosze, należy go przypiąć pasami

noszowymi i w takim stanie przenosi się chorego do rejonu ewakuacji. Przypięcie pasami chorego, daje gwarancję bezpieczeństwa w ruchu po drogach, a szczególnie pionowych.

Przenoszenie chorego chwytem "kończynowym"

W przypadku, gdy pacjent jest w stosunkowo dobrym stanie i nie choruje na choroby wewnętrzne (szczególnie żołądkowe) lub nie jest po operacji, a jedynie: ogólnie osłabiony, o utrudnionej sprawności ruchowej itp. - ewakuujemy go chwytem kończynowym. Przenoszenie polega na tym, że jedna osoba chwyta pacjenta pod pachy, głowę opierając o przednią część tułowia, natomiast druga osoba chwyta za kończyny dolne w okolicach kolan. Kończyny chorego są rozwarłe ('znajdują się na wysokości bioder drugiego ratownika. Ratownicy wynoszą pacjenta nogami do przodu.

Przenoszenie chorego przez dwie osoby metodą "stołeczka ręcznego"

Metodę tę możemy stosować dla przenoszenia chorych, którzy nie mogą samodzielnie poruszać się na nogach, ale mają zdrowe kończyny dolne. Przenoszenie polega na tym, że dwóch ratowników stosuje odpowiednie splecenie rąk, tworząc stołek, na którym siada pacjent i obejmuje rękami za szyję ratowników. Ratownicy są lekko zwrócenii do siebie i wynoszą chorego stawiając ukośne stopy nóg w kierunku ruchu.

Przenoszenie chorego przez dwie osoby chwytem "huśtawkowym"

Metodę tę stosuje się w przypadkach, gdy chorzy nie mogą poruszać się o własnych siłach na nogach i mają ograniczone możliwości ruchowe kończyn górnych (np. chory ma obrażenia rąk i nie może trzymać za szyję ratowników). Przenoszenie polega na tym, że ratownicy stojąc frontem w kierunku ruchu chwytając się za ręce, na które siada chory. Ratownicy drugą parą rąk (wewnętrzną) wykonują wzajemny chwyt na wysokości łokci, o które opiera się plecami przenoszony.

Przenoszenie chorego przez dwie osoby chwytem "kombinowanym"

Metodę tę stosuje się w przypadku, gdy pacjent nie może samodzielnie się poruszać o własnych siłach na nogach, natomiast posiada zdrowe kończyny górne. Ratowanie polega na tym, że ratownicy stojąc do siebie bokiem, frontem w kierunku ruchu, rękami najbliższymi względem siebie - chwytają się za dłonie, na których siada chory, natomiast pozostałą parą rąk chwytają ewakuowanego za nadgarstki jego rąk, którymi on obejmuje szyję ratowników. Metoda ta jest kombinacją metod: chwytu stołeczkowego i huśtawkowego.

Przenoszenie chorego przez jedną osobę chwytem "strażackim"

Metodę tę stosuje się w przypadku, gdy pacjent ma: chore obie kończyny dolne, posiada ogólne osłabienie organizmu. Chwyt polega na odpowiednim ułożeniu poprzecznym ciała chorego na barkach ratownika. Ratujący jedną ręką przełożoną pomiędzy nogami pacjenta obejmuje jedną jego nogę, chwytając za rękę w okolicach nadgarstka i przyciągając rękę do nogi. Ratujący drugą rękę ma wolną, może ją użyć w czasie przenoszenia, np. do poprawienia położenia ciała chorego, a w ruchu po schodach do przytrzymywania się poręczy.

Przenoszenie chorego przez jedną osobę chwytem "łumokowym"

Ewakuacja chorego polega na ułożeniu jego ciała na plecach ratownika w ten sposób, by jego nogi zwisały nie dotykając ziemi w granicach 30 cm, ręce obejmują od tyłu oba ramiona ratownika i zwisają swobodnie wzdłuż klatki piersiowej. Ratownik jedną ręką przytrzymuje ręce chorego, a drugą ręką przytrzymuje ciało na swoich plecach. Ratownik może ciało pacjenta w czasie ruchu przytrzymywać obiema rękami lub jedną z rąk używać do przytrzymywania się poręczy w ruchu po schodach.

Przenoszenie chorego przez jedną osobę chwytem "kołyskowym"

W pewnych przypadkach dla wynoszenia dzieci lub osób dorosłych, stosuje się tzw. chwyt „kołyskowy”, który polega na tym, że ratownik chwyta ewakuowanego i trzyma go

przed sobą w taki sposób, jak wyjmuje się dziecko z kotyski. Należy pamiętać, że ten sposób wymaga od ratownika dużego wysiłku fizycznego w przypadku przenoszenia osoby dorosłej. Dlatego ewakuację osób dorosłych można stosować na nieznaczne odległości.

Wyprowadzanie chorego przez jedną osobę

Wyprowadzanie chorych stosuje się do osób, które posiadają ograniczoną zdolność ruchową - samodzielny. Są to przeważnie osoby: starsze, utykające, poruszające się przy pomocy laski, niewidome i inne.

Pomoc polega w zasadzie na podtrzymywaniu chorego przez ratownika, chory porusza się na swoich kończynach dolnych przenosząc częściowo swój ciężar ciała na ratownika. Metoda wyprowadzania chorego przez jedną osobę polega na tzw. ujmowaniu ewakuowanego pod rękę. Ewakuowany, część swego ciężaru ciała przenosi na ciało ratownika poprzez zwisanie za pomocą jednej ręki. Ratownik jedną ręką trzyma za nadgarstek ręki ewakuowanego obejmującej za szyję ratownika, drugą zaś ręką podtrzymuje ciało ewakuowanego w okolicy pasa i pachy.

Wyprowadzanie chorego przez dwie osoby

Metoda polega na tym, że chory obejmuje swoimi kończynami górnymi ratowników.

Ratownicy z kolei ręce ewakuowanego przytrzymują za nadgarstki. Ratownicy rękami (wewnętrznymi w stosunku do chorego) podtrzymują ciało ewakuowanego w okolicy pasa. Ewakuowany pacjent może nawet cały swój ciężar ciała przenieść na ciała ratowników, a nogami nieznacznie dotykać podłogi.

Ewakuacja osób stawiających opór fizyczny

Podczas ewakuacji należy liczyć się z możliwością oporu fizycznego przez jednego lub kilku pacjentów. Pacjentów stawiających opór fizyczny należy uprzednio obezwładnić, a jeśli nadal dane środki fizycznego obezwładnienia nie odnoszą skutku lub czas na inne działanie nie pozwala, wówczas należy stosować leki uspokajające.

Obezwładnianie (unieszkodliwienie) i wyniesienie lub wyprowadzenie można dokonać niżej opisanymi sposobami.

Obezwładnienia chorych przy pomocy kaftana bezpieczeństwa

Kaftany bezpieczeństwa jako środek obezwładniający agresywnego chorego w zasadzie są wycofywane z powszechnego użytku. Mogą być użyte po decyzji lekarza, jako środek ostateczny w przypadku, gdy nie ma innej możliwości zabezpieczenia chorego. Kaftan bezpieczeństwa wykonany jest z mocnego materiału, przeważnie z brezentu. Posiada kształt długiej koszuli rozpinanej z tyłu z rękawami połączonymi, względnie zakończone długimi taśmami, które po skrzyżowaniu na piersiach zawiązuje się na plecach. Uniemożliwia to choremu użycie rąk. Po założeniu choremu kaftana bezpieczeństwa układa się go na noszach sanitarnych i w razie konieczności ograniczenia ruchów kończyn górnych, krępuje się chorego do noszy za pomocą pasków z płótna, prześcieradeł itp.. Wykonuje się pętle podobne jak przy krępowaniu rąk.

Obezwładnienia chorych i wynoszenie przez trzy osoby

Wykwalifikowany personel medyczny stosuje odpowiednie chwytów obezwładniające, a następnie wynosi chorego w ten sposób, że dwie osoby chwytają ewakuowaną osobę za stawy łokciowe i nadgarstki - uniemożliwiając użycie rąk, natomiast trzecia osoba chwytą za nogi uciskając je na wysokości kolan.

Obezwładnienia chorego metodą Stefanowa

Obezwładnianie chorego metodą Stefanowa przeprowadza się z chorymi w łóżku w ten sposób, że złożone w pas prześcieradło przekłada się w środku długości łóżka przez plecy chorego na łóżku. Końce prześcieradła przeprowadza się z tyłu pod pachami chorego wokół stawów ramieniowych i w okolicy pleców krzyżuje się przyciągając prześcieradło pod pasem poprzecznie, następnie mocuje się końce prześcieradła do obu

brzegów łóżka, zwiijając wokół ramy łóżka i łącząc pod łóżkiem. Dla ograniczenia ruchów kończyn górnych zakłada się na przeguby rąk pętle z paska płótna przytwierdzając do ramy łóżka. Podobnie mocuje się kończyny dolne. Następnie wynosi się pacjenta wraz z łóżkiem z zagrożonego pomieszczenia.

Sposób powyższy wymaga znacznego czasu w granicach 2-3 minut na przygotowanie chorego do ewakuacji. Dlatego sposób ten można stosować w pojedynczych przypadkach stawiania oporu.

Zachowanie się ratowników podczas obezwładniania chorych

Podczas obezwładniania i chwytania chorego stawiającego opór fizyczny, należy pamiętać o zachowaniu szczególnej ostrożności osobistej, ponieważ chory często podczas obezwładniania chwytają za ręce ratownika, włosy, gardło, itp.. Personel opiekuńczy jest odpowiednio przeszkolony w zakresie samoobrony i przygotowany na takie zachowanie się pacjentów, służby ratownicze również w tym strażacy powinni być na takie działania ze strony psychicznie chorych przygotowani.

Obezwładniania należy dokonywać zdecydowanie, szybko i zręcznie, chwytły powinny być natychmiastowe, skuteczne bez zbędnego szamotania się, bójek i bez podnoszenia głosu.

Ratowanie pacjentów przy pomocy sprzętu ratowniczego straży pożarnych

W zasadzie, ewakuację prowadzą służby oddziału siłami własnymi i środkami znajdującymi się w wyposażeniu. Czas ewakuacji jest tak krótki, że do chwili przybycia siły lego rzutu straży pożarnych (czas przyjazdu około 25 minut) ewakuacja ludzi z oddziału powinna się znajdować w końcowej fazie. Ale podczas pożaru w budynku mogą wystąpić sytuacje i okoliczności, które zakłócają założony przebieg ewakuacji i metody przemieszczania pacjentów będą nieskuteczne. Może się też zdarzyć, że pojedyncze osoby lub grupy pacjentów podejmą wyjście z zagrożonego miejsca na własną rękę udając się w niewłaściwym kierunku i zostaną im przez pożar odcięte drogi bezpiecznego ruchu, bądź małe grupy pacjentów nie zdążą wyjść z zagrożonych miejsc w czasie bezpiecznym, a wyjścia ewakuacyjne zostaną odcięte przez pożar. Działanie ratownicze w/w przypadku - siłami i środkami oddziału staje się niemożliwe i nieskuteczne. W takich sytuacjach ewakuację powinny prowadzić za pomocą sprzętu pożarniczego przeszkolone w tym zakresie jednostki straży pożarnych w ścisłym współdziałaniu z fachowym personelem opiekuńczym.

Podstawowy sprzęt ratowniczy, który w zasadzie w swym wyposażeniu posiada straż pożarna to: skokochrony, drabiny mechaniczne, podnośniki hydrauliczne, poduszki ratownicze.

Do ewakuacji przy pomocy sprzętu pożarniczego, wykorzystywać należy wszelkiego rodzaju okna, drzwi, balkony, tarasy, a nawet dach budynku. Ewakuacja wymaga wysokiej dyscypliny i podporządkowania osobom odpowiedzialnym za jej przebieg. Kierownictwo prowadzące akcję ratowniczą powinno zdawać sobie sprawę z niebezpieczeństwa związanego z ewakuacją z wysokości oraz stanem chorych. Do osób znajdujących się w strefie zagrożenia należy apelować o zachowanie rozwagi i spokoju, a samą akcję prowadzić sprawnie z zachowaniem pełnej ostrożności.

Ewakuacja Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie w porze nocnej

Ewakuacja chorych i mienia Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie w porze nocnej jest szczególnie kłopotliwa w działaniach ratowniczych. Warunki nocne utrudniają prawidłową organizację i bezpieczny przebieg ewakuacji, znacznie zwiększają wskaźnik zagrożenia pożarowego, zagrożenia bezpieczeństwa zdrowia i życia ludzi oraz są źródłem dodatkowych trudności organizacyjno - ewakuacyjnych, które wynikają z:

1. Organizacyjnych możliwości i opóźnienia w czasie zauważenia powstałego pożaru, co decydująco wpływa na rozpoczęcie ewakuacji
2. Dodatkowych zagrożeń w postaci możliwości zaistnienia awarii odbiorników energii elektrycznej, a szczególnie oświetlenia pomieszczeń i konieczności korzystania w czasie

prowadzenia działań ratowniczych z oświetlenia sztucznego (korzystanie z latarek elektrycznych).

3. Prawdopodobieństwo wystąpienia paniki pacjentów, spowodowane zjawiskiem zaskoczenia pożarem, ograniczeniem możliwości właściwej oceny rozmiarów pożaru. Ciemność i pora nocna ujemnie oddziałują na stan psychiczny i koordynację myślową chorych w momencie ich gwałtownego przebudzenia ze snu
4. Trudności organizacyjnych, szczególnie braku odpowiedniej liczby sił i środków do prowadzenia ewakuacji i działań ratowniczych
5. Trudności przygotowania zastępczych pomieszczeń ewakuacyjnych dla chorych w odpowiednio krótkim czasie
6. Braku osób funkcyjnych: opiekunów dyżurujących, kierowników poszczególnych działów funkcjonalnych, itp.

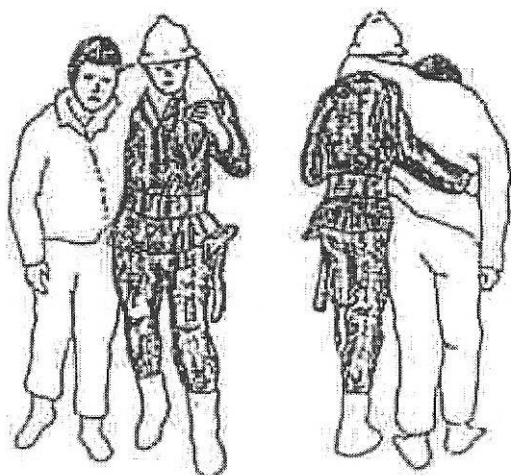
Pożar zaistniały w porze nocnej w budynku Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie często może przekraczać swoimi rozmiarami możliwości ugaszenia go przy użyciu podręcznego sprzętu gaśniczego i siłami, jakimi Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie dysponuje w porze nocnej. Przeważnie w wyniku szybkiego rozprzestrzeniania się ognia (dłuższy czas przyjazdu sił tzw. pierwszego rzutu straży pożarnych) zachodzi konieczność ewakuacji całkowitej. Ewakuacja w porze nocnej wymaga użycia większej liczby sił i środków oraz sprzętu, aniżeli w warunkach dziennych. Często warunki wymagać będą większej konieczności użycia sprzętu specjalistycznego.

W razie wybuchu pożaru w nocy – służba dyżurna Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie obejmuje dowodzenie ewakuacją, wzywa straż pożarną, policję, zawiadamia ordynatora Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie, specjalistyczne służby i organizacje społeczne, które są przewidziane w dokumentacji organizacji ewakuacji do udzielenia pomocy w prowadzeniu ewakuacji. W tym przypadku należy do ewakuacji wykorzystać wszystkich tych pacjentów, którzy poruszają się o własnych siłach i ich stan zdrowia pozwala na udzielanie pomocy innym. Przy pomocy tych pacjentów, opiekunowie poszczególnych kondygnacji budynku ewakuują obłożnie chorych.

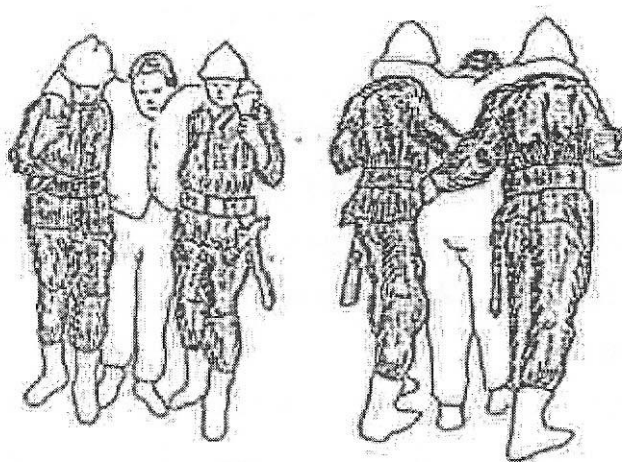
Pielęgniarki, osoby dyżurujące ponoszą pełną odpowiedzialność za prawidłową ewakuację.

Sposoby ewakuacji osób o ograniczonej zdolności poruszania się, bez użycia specjalistycznego sprzętu ratowniczego.

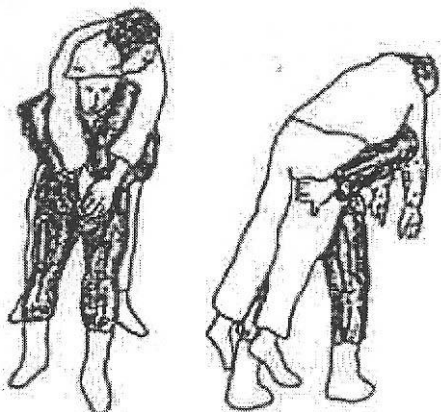
1. Wyprowadzenie przez jedną osobę.

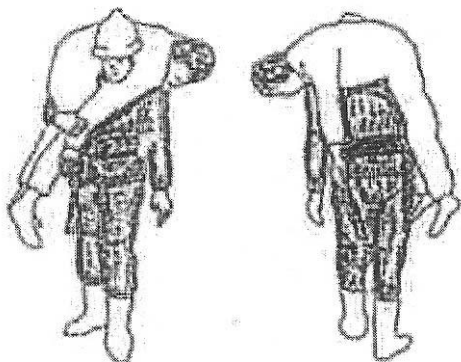
2. Wyprowadzenie przez dwie osoby.

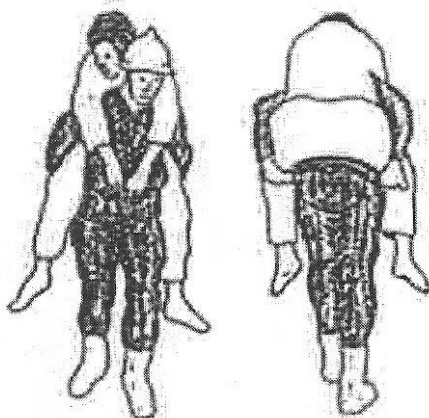
3. Przenoszenie przez jedną osobę chwytem „tłumokowym”.

4. Przenoszenie przez jedną osobę chwytem „strażackim”.

5. Przenoszenie przez jedną osobę chwytem „na barana”.

8.3. Praktyczne sprawdzenie ewakuacji (PSE)

Właściciel lub zarządca obiektu przeznaczonego dla ponad 50 osób będących jego stałymi użytkownikami, niezakwalifikowanego do kategorii zagrożenia ludzi ZL IV, powinien co najmniej raz na 2 lata przeprowadzać praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji z całego obiektu. **Obiektu nie dotyczy obowiązek praktycznego sprawdzania warunków i organizacji ewakuacji.**

9. ZADANIA I OBOWIĄZKI STAŁYCH UŻYTKOWNIKÓW W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ

Zgodnie z Ustawą z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej (tekst jednolity: Dz. U. Nr z 2016 r., poz. 191 z późn. zm.) użytkownik obiektu jest zobowiązany przestrzegać w czasie eksploatacji obiektu wymagania przeciwpożarowe. Aby warunek ten był realizowany, niezbędnym jest określenie dla wszystkich osób zakresu odpowiedzialności za zachowanie bezp. pożarowego.

Uznając odpowiedzialność ustawową, określa się jednocześnie zakres zadań i odpowiedzialności za zachowanie bezpieczeństwa pożarowego dla wszystkich pracowników obiektu.

Należy zaznaczyć, że zakres obowiązków służbowych poszczególnych pracowników poza określeniem charakteru świadczonej pracy, zawiera również obowiązki dbałości o bezpieczeństwo (w tym również pożarowe) obiektu na zajmowanych stanowiskach pracy. Zatem n/w zakres odpowiedzialności za sprawy ochrony przeciwpożarowej dla użytkowników należy traktować jako zakres ramowy, służący generalnie do celów bezpieczeństwa pożarowego.

9.1. Obowiązki pracowników obiektu

Do zadań i obowiązków wszystkich pracowników w szczególności należy:

- W ramach informacyjnego wstępnego szkolenia zapoznanie się z treścią "Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego" obowiązującej w jednostce organizacyjnej,
- Przestrzeganie postanowień "Instrukcji" - przede wszystkim wymagań na zajmowanym stanowisku.
- Niezwłoczne usuwanie stwierdzonych uchybień mogących spowodować powstanie lub rozprzestrzenianie się pożaru oraz zgłaszanie o tym właściwemu przełożonemu.
- Uczestniczenie w organizowanych szkoleniach przeciwpożarowych.
- Dokonywanie ewakuacji grup, nadzór nad ewakuowanymi grupami oraz pomoc innym pracownikom w prowadzonej ewakuacji.
- Dokładne sprawdzanie po zakończeniu korzystania z obiektu, eliminując możliwość powstania pożaru.
- Znajomość użycia oraz zakresu stosowania podręcznego sprzętu gaśniczego /wskazania na etykietach gaśnic/.
- Nie zastawianie /zawężanie/ dróg ewakuacyjnych, dostępu do sprzętu gaśniczego i ratowniczego.
- Przestrzeganie zakazu palenia tytoniu i posługiwania się otwartym ogniem w miejscach pożarowo niebezpiecznych.
- Znajomość podstawowych zasad alarmowania, gaszenia pożaru oraz ewakuacji.
- Czynne uczestniczenie w akcjach ratowniczo - gaśniczych, podporządkowując się decyzjom kierującego tą akcją.
- Dokładnie znać lokalizację podręcznego sprzętu gaśniczego, zaopatrzenia wodnego, środków do ogłaszania alarmu oraz rozmieszczenia dróg ewakuacyjnych.
- Zwracanie szczególnej uwagi na właściwe warunki eksploatacji urządzeń grzejnych /piecyki, grzejniki/.
- W przypadku powstania pożaru /wybuchu/ postępować zgodnie z postanowieniami "Instrukcji postępowania na wypadek pożaru" - rozmieszczonych w miejscach ogólnodostępnych /korytarzach itp./.

9.2. Obowiązki zarządzającego obiektem

Zarządca budynku ponosi bezpośrednią odpowiedzialność za stan zabezpieczenia przeciwpożarowego.

Do zadań i obowiązków właścicieli (zarządców) jednostek organizacyjnych w zakresie ochrony przeciwpożarowej należy w szczególności:

- Realizacja zadań ustawowych poprzez m.in. zapewnienie przestrzegania przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i ewakuacyjnych.
- Nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie przeciwpożarowej przez wszystkich pracowników obiektu.
- Zapewnienie prawidłowego stanu bezpieczeństwa pożarowego w nadzorowanej jednostce organizacyjnej poprzez wyposażenie budynków i pomieszczeń w sprawny sprzęt pożarniczy i ratowniczy.
- Znajomość zagrożenia pożarowego występującego w administrowanych i podległych obiektach. Zapewnienie osobom przebywającym w budynku bezpieczeństwa i możliwości ewakuacji na wypadek pożaru.
- Zapewnienie właściwego pod względem pożarowym zabezpieczenia administrowanych i podległych obiektów poprzez przygotowanie budynku do prowadzenia akcji ratowniczej.
- Planowanie i organizację remontów, adaptacji, aranżacji bieżącej urządzeń instalacji i budynku z uwzględnieniem zasad i potrzeb ochrony przeciwpożarowej.
- Zapewnienie wprowadzenia i stosowania we wszelkiego rodzaju przedsięwzięcia organizacyjno-technicznych rozwiązań eliminujących lub ograniczających zagrożenie pożarowe i wybuchowe.
- Przygotowanie obiektu do działań ratowniczo-gaśniczych.
- Kierowanie akcją ratowniczo-gaśniczą do czasu przyjazdu jednostek Państwowej Straży Pożarnej.
- Zaznajamianie pracowników z obowiązującymi przepisami przeciwpożarowymi.
- Przeprowadzanie okresowych kontroli i analiz stanu zabezpieczenia przeciwpożarowego w podległych budynkach i pomieszczeniach.
- Uwzględnianie w programach szkoleń zawodowych tematyki ochrony przeciwpożarowej.

10. SPOSOBY ZAZNAJAMIANIA UŻYTKOWNIKÓW OBIEKTU Z TREŚCIĄ PRZEDMIOTOWEJ INSTRUKCJI ORAZ PRZEPISAMI PRZECIWPOŻAROWYMI

Szkolenie w zakresie ochrony przeciwpożarowej, bez względu na obejmowane stanowisko i wykonywaną funkcję - przed dopuszczeniem do pracy nowo przyjmowanych pracowników należy pouczyć o występujących zagrożeniach pożarowych oraz obowiązujących przepisach przeciwpożarowych, zwłaszcza dotyczących stanowisk pracy, na których pracownicy ci będą zatrudnieni. Szkolenie przeprowadza osoba posiadająca odpowiednie kwalifikacje, której zlecono przeprowadzenie szkolenia.

Szkolenie przeciwpożarowe winno obejmować co najmniej następujące tematy:

- zagrożenie pożarowe obiektu, przyczyny powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów,
- zadania i obowiązki użytkowników obiektu w zakresie zapobiegania pożarom, i miejscowym zagrożeniom,
- zadania i obowiązki użytkowników w wypadku powstania pożaru,
- ewakuacja ludzi, i mienia, drogi oraz środki ewakuacji,
- podręczny sprzęt i środki gaśnicze, oraz urządzenia przeciwpożarowe,
- praktyczne użycie podręcznego sprzętu gaśniczego,

Program szkolenia przeciwpożarowego z zakresu ratownictwa ludzi winien co najmniej obejmować:

- zachowanie się ludzi w razie pożaru,
- planowanie ewakuacji,
- przeprowadzanie ewakuacji,
- ratownictwo osób zagrożonych przez pożar,
- analizowanie przebiegu akcji ratowniczej i ewakuacyjnej.

KAŻDY PRACOWNIK I UŻYTKOWNIK PODPISUJE OŚWIADCZENIE O ZAPOZNANIU SIĘ Z INSTRUKCJĄ ORAZ O PRZESTRZEGANIU PRZEPISÓW PRZECIWPOŻAROWYCH.

Alarmy próbne stanowią praktyczną formę szkolenia. Alarmy te powinny być przeprowadzane w obiektach zawierających strefę pożarową przeznaczoną dla ponad 50 osób będących jej stałymi użytkownikami, co najmniej jeden raz na dwa lata z udziałem wszystkich pracowników przebywających w obiekcie w dniu przeprowadzenia alarmu, z zachowaniem zasad zabezpieczenia mienia. O zamiarze przeprowadzenia ćwiczeń ewakuacyjnych należy poinformować właściwego miejscowo komendanta Państwowej Straży Pożarnej co najmniej na tydzień przed planowanym terminem ćwiczeń. Z przebiegu przeprowadzonego alarmu ewakuacyjnego należy sporządzić pisemną informację (protokół).

11. PODSTAWY PRAWNE

1. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej.
2. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej.
3. Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń.
4. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny.
5. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów
6. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych.
7. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie
8. PN-ISO 8421-1:1997 Ochrona przeciwpożarowa. Terminologia. Terminy ogólne i dotyczące zjawiska pożaru.
9. PN-ISO 8421-1/Ak:1997 Ochrona przeciwpożarowa. Terminologia. Terminy ogólne i dotyczące zjawiska pożaru (dla potrzeb krajowych)
10. PN-ISO 8421-2:1997 Ochrona przeciwpożarowa. Terminologia. Budowlane środki ochrony przeciwpożarowej.
11. PN-ISO 8421-3:1996 Ochrona przeciwpożarowa. Terminologia. Wykrywanie pożaru i alarmowanie.
12. PN-ISO 8421-3:1998 Ochrona przeciwpożarowa. Terminologia. Wyposażenie gaśnicze.
13. PN-ISO 8421-5:1997 Ochrona przeciwpożarowa. Terminologia. Ochrona przed zadymieniem
14. PN-ISO 8421-6:1997 Ochrona przeciwpożarowa. Terminologia. Ewakuacja i środki ewakuacji.
15. PN-ISO 8421-8:1998 Ochrona przeciwpożarowa. Terminologia. Zwalczanie pożaru, ratownictwo i obchodzenie się z materiałami niebezpiecznymi
16. PN-EN 2:1998 Podział pożarów.
17. PN-92/N-01256/01. Znaki bezpieczeństwa. Ochrona przeciwpożarowa.
18. PN-92/N-01256/02. Znaki bezpieczeństwa. Ewakuacja.
19. PN 92/N-01256/4: 1997 Znaki bezpieczeństwa. Techniczne środki przeciwpożarowe.
20. PN 92/N-01256/5: 1998 Znaki bezpieczeństwa. Zasady umieszczania znaków bezpieczeństwa na drogach ewakuacyjnych i drogach pożarowych.
21. PN-ISO 7010:2006 Symbole graficzne. Barwy bezpieczeństwa i znaki bezpieczeństwa.
22. Znaki bezpieczeństwa stosowane w miejscach pracy i w obszarach użyteczności publicznej.
23. PN-B-02852:2001 Ochrona przeciwpożarowa budynków. Obliczanie gęstości obciążenia ogniowego oraz wyznaczanie względnego czasu trwania pożaru.
24. PN-EN 3-1:1999 Gaśnice przenośne. Rodzaje i czas działania. Pożary testowe grupy A i B.
25. PN-EN 3-4:1999 Gaśnice przenośne. Wielkości napełniania i minimalne wymagania dotyczące skuteczności gaśniczej.

- 26.PN-B-02865:1997 Ochrona przeciwpożarowa budynków. Przeciwpowarowe zaopatrzenie wodne. Instalacja wodociągowa przeciwpożarowa.
- 27.PN-EN 671-1:2002 Stałe urządzenia gaśnicze. Hydranty wewnętrzne. Część 1:
- 28.Hydranty wewnętrzne z węzem półsztywnym.
- 29.PN-EN 671-3:2002 Stałe urządzenia gaśnicze. Hydranty wewnętrzne. Część 3: Konserwacja hydrantów wewnętrznych z węzem półsztywnym i hydrantów wewnętrznych z węzem płasko składanym.
- 30.PN-EN 671-1:2000 Stałe systemy gaśnicze – Instalacje hydrantowe wewnętrzne. Część 3: Konserwacja instalacji hydrantów wewnętrznych z węzami półsztywnymi oraz z węzami składanymi płasko.
- 31.PN-E-08350-14:2002 Systemy sygnalizacji pożarowej. Projektowanie, zakładanie, odbiór, eksploatacja i konserwacja instalacji.
- 32.PN-EN 1838:2002 (U) Oświetlenie awaryjne.
- 33.PN-EN 60598-2-22:2002 (U) Oprawy oświetleniowe. Część 2-22: Wymagania szczegółowe. Oprawy do oświetlenia awaryjnego.
- 34.PN-B-02877-2:1998 Ochrona przeciwpożarowa budynków. Instalacje grawitacyjne do odprowadzania dymu i ciepła. Klapy dymowe. Wymagania i metody badań.
- 35.PN-B-02877-4:2001 Ochrona przeciwpożarowa budynków. Instalacje grawitacyjne do odprowadzania dymu i ciepła. Zasady projektowania.
- 36.PN-IEC 61024-1:2001 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych. Zasady ogólne.
- 37.PN-IEC 61024-1-2:2002 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych. Część 1-2: Zasady ogólne. Przewodnik B. Projektowanie, montaż, konserwacja i sprawdzanie urządzeń piorunochronnych.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK NR 1

Protokół nr....

Zabezpieczenia przeciwpożarowego prac niebezpiecznych pod względem pożarowym prowadzonych na terenie Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie

1. Miejsce pracy.....
(nazwa i określenie miejsca pomieszczenia, stanowiska, urządzenia)
2. Rodzaj pracy.....
3. Sposób wykonywania pracy:.....
.....
4. Czas pracy: dzień.....od godz.....do godz.....
5. Wykonawca prac:.....
.....
(pełna nazwa wykonawcy, dokładny adres, telefon)
6. Rodzaj elementów budowlanych (zapalność) występujących w danym pomieszczeniu lub miejscu przewidywanych prac.....
.....
7. Zagrożenie pożarowe (wybuchowe) w miejscu prowadzenia prac, w tym właściwości pożarowe występujących tam materiałów palnych.....
.....
8. Sposób zabezpieczenia przed możliwością zainicjowania pożaru/wybuchu
.....
.....
9. Środki zabezpieczenia:
  - a) gaśnicze (rodzaj, ilość).....
.....
  - b) bhp.....
.....
  - c) inne.....
.....
10. Środki oraz sposób alarmowania współpracowników i straży pożarnej (także innych służb miejskich) w przypadku powstania pożaru.....
11. Osoba(y) odpowiedzialne za całokształt przygotowania zabezpieczenia ppoż. toku prac niebezpiecznych pożarowo.....
12. Osoba(y) odpowiedzialna za nadzór nad stanem bezpieczeństwa pożarowego w toku wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, w tym o powiadomieniu o rozpoczęciu prac służb ochrony obiektu.....
13. Osoba(y) zobowiązane do przeprowadzenia kontroli rejonu prac niebezpiecznych pożarowo niebezpiecznych pod względem pożarowym po ich zakończeniu.....

Podpisy członków komisji

(imię, nazwisko, rodzaj zajmowanego stanowiska)

- 1.....
- 2.....
- 3.....

ZAŁĄCZNIK NR 2

Miejscowość....., dnia .....

Zezwolenie nr .....
Na prowadzenie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

Miejsce pracy .....

Rodzaj pracy .....

Czas pracy: dnia ..... od godz. .... do godz. ....

Zagrożenie pożarowe (wybuchowe) w miejscu pracy : .....

Sposób zabezpieczenia przed możliwością zainicjowania pożaru-wybuchu : .....

Środki zabezpieczenia :

przeciwpożarowe .....

BHP .....

inne .....

Sposób wykonania pracy: .....

Odpowiedzialni za :

Przygotowanie miejsca pracy, środków zabezpieczających i zabezpieczenie
toku prac pożarowo niebezpiecznych :

Nazwisko ..... Wykonano .....

Podpis .....

Wyłączenie spod napięcia :

Nazwisko ..... Wykonano .....

Podpis .....

Dokonanie analizy stężenia par cieczy, gazów i pyłów :

Nazwisko ..... Wykonano .....

Podpis .....

Stosowanie środków zabezpieczających organizację pracy i instruktaż :

Nazwisko ..... Wykonano .....

Podpis .....

Zezwalam na rozpoczęcie prac :

.....
(podpis wpisującego) (podpis osoby udzielającej zezwolenia)

Pracę zakończono dnia : ..... o godz. ....

Wykonał .....

Stanowisko pracy i jego otoczenie sprawdzono i nie stwierdzono zaniedbań
i okoliczności mogących zainicjować pożar.

Stwierdzam odebranie robót :

Skontrolował :

.....
UWAGA !

Powyższe zezwolenie należy włączyć do dokumentów ochrony przeciwpożarowej.

ZAŁĄCZNIK NR 3

**Książka kontroli prac niebezpiecznych pod względem pożarowym
prowadzonych w budynku Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie**

Lp	Nr. i data protokołu zabezpieczenia ppoż. prac niebezpiecznych pod względem pożarowym	Nr i data Zezwolenia na prowadzenie ppoż. prac niebezpiecznych pod względem pożarowym	Data i godzina przeprowadzenia kontroli toku pracy oraz imię i nazwisko osoby kontrolującej	Uwagi i polecenia wydane osobom w trakcie kontroli toku prac	Data i godzina przeprowadzenia kontroli po zakończeniu prac imię i nazwisko osoby kontrolującej	Uwagi spostrzeżenia po zakończeniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym	Czytelne podpisy osób przeprowadzających kontrolę

w/w książka jest ważna z protokołem zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym oraz zezwoleniem na przeprowadzenie tych prac.

ZAŁĄCZNIK NR 4

INSTRUKCJA OGÓLNA PRZECIWOPOŻAROWA

Właściciel budynku, terenu, a także osoby fizyczne, obowiązane są zabezpieczyć użytkowany budynek, teren przed zagrożeniem pożarowym i ponoszą odpowiedzialność za naruszenie przepisów przeciwpożarowych.

Właściciel obowiązany jest zaznajomić pracowników z przepisami przeciwpożarowymi, a w szczególności:

- instrukcją bezpieczeństwa pożarowego;
- sposobami alarmowania na wypadek pożaru;
- z rozmieszczeniem i obsługą podręcznego sprzętu gaśniczego;
- przewidzianymi sposobami ewakuacji ludzi i mienia na wypadek powstania pożaru oraz postępowania do czasu przybycia jednostek ratowniczo-gaśniczych;

Każda osoba, pracownik obowiązany jest zwracać baczność uwagę na przestrzeganie przepisów przeciwpożarowych, a szczególności wiążących się z ZAKAZAMI:

- używania otwartego ognia i palenia tytoniu w miejscach do tego nie dozwolonych i nie przystosowanych, a w szczególności w strefach zagrożonych wybuchem oraz w miejscach przechowywania materiałów niebezpiecznych pożarowo;
- użytkowanie instalacji, urządzeń i narzędzi niesprawnych technicznie lub w sposób niezgodny z przeznaczeniem albo warunkami określonymi przez producenta bądź niepoddawanych okresowym kontrolom, o zakresie i częstotliwości wynikających z przepisów prawa budowlanego, jeżeli może się to przyczynić do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzenienia ognia;
- garażowanie pojazdów silnikowych w obiektach i pomieszczeniach nieprzeznaczonych do tego celu, jeżeli nie opróżniono zbiornika paliwa pojazdu i nie odłączono na stałe zasilania akumulatorowego pojazdu;
- rozgrzewanie za pomocą otwartego ognia smoły i innych materiałów w odległości mniejszej niż 5 m od obiektu, przyległego do niego składowiska lub placu składowego z materiałami palnymi, przy czym jest dopuszczalne wykonywanie tych czynności na dachach o konstrukcji i pokryciu niepalnym w budowanych obiektach, a w pozostałych, jeżeli zostaną zastosowane odpowiednie, przeznaczone do tego celu podgrzewacze;
- rozpalamie ognia, wysypywanie gorącego popiołu i żużla lub wypalanie wierzchniej warstwy gleby i traw, w miejscu umożliwiającym zapalenie się materiałów palnych albo sąsiednich obiektów;
- składowanie poza budynkami w odległości mniejszej niż 4 m od granicy działki sąsiedniej materiałów palnych, w tym pozostałości roślinnych, gałęzi i chrustu;
- przechowywania materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od:
  - urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą się nagrzewać do temperatury powyżej 100°C,
  - linii kablowych o napięciu powyżej 1 kV, przewodów uziemiających i odgromowych;
- użytkowania elektrycznych urządzeń ogrzewczych (piecyki, kuchenki, podgrzewacze) ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta;
- stosowania na osłony punktów świetlnych materiałów palnych, z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki;
- instalowania osprzętu instalacji elektrycznej (wyłączniki, przetworniki, gniazda wtykowe, oprawy oświetleniowe) bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem;
- naprawy bezpieczników energii elektrycznej;

- eksploataowania prowizorycznych, uszkodzonych bądź przeciążonych instalacji elektrycznych lub gazowych;
- składowania materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji oraz jakichkolwiek przedmiotów na klatce schodowej i w jej bezpośrednim obrębie;
- zamykania drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiających ich natychmiastowe otwarcie;
- ograniczenie dostępu do:
  - urządzeń przeciwpożarowych, stałych i półstałych urządzeń gaśniczych, urządzeń odciążających, instalacji alarmowych, hydrantów, klap przeciwpożarowych itp.,
  - urządzeń uruchamiających instalacje gaśnicze,
  - wyjść ewakuacyjnych,
  - wyłączników i tablic rozdzielczych prądu oraz głównych zaworów gazu,
- podręcznego sprzętu gaśniczego;
- przechowywania w obiektach zaliczonych do kategorii zagrożenia ludzi, w pomieszczeniach piwnicznych, strychach, poddaszach, poddaszach obrębie klatek schodowych i korytarzy oraz innych pomieszczeń ogólnie dostępnych jak również tarasach, balkonach i loggiach – materiałów niebezpiecznych pożarowo takich jak gazy palne, ciecz palna o temperaturze zapłonu poniżej 55°C, ciała stałe wytwarzające w zetknięciu z wodą lub parą wodną gazy palne, materiały wybuchowe i pirotechniczne, ciała stałe o temperaturze samozapalenia poniżej 200°C oraz materiały mające skłonności do samozapalenia;
- używania podręcznego sprzętu gaśniczego, urządzeń przeciwpożarowych niezgodnie z ich przeznaczeniem.

Telefon Państwowej Straży Pożarnej 998

Sankcje karne:

Osoby i pracownicy nie przestrzegający przepisów przeciwpożarowych podlegają sankcjom wg kodeksu karnego i kodeksu wykroczeń.

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (J.t. Dz.U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1229 z późn. zm.).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. Nr 109, poz. 719).

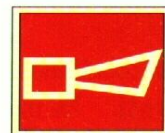
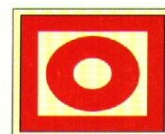
ZAŁĄCZNIK NR 5

INSTRUKCJA ALARMOWANIA I POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU

1 ZAALARMOWAĆ STRAŻ POŻARNĄ

zameldować
gdzie się pali
jakie jest zagrożenie lub
uruchomić przycisk sygnalizacji pożaru

tel. 998

2 OGŁOSIĆ ALARM

włączyć ustalony sygnał
ogłosić komunikat

3 W RAZIE KONIECZNOŚCI ZAALARMOWAĆ

osobę funkcyjną
Pogotowie ratunkowe
Policję
Pogotowie gazowe
Pogotowie elektryczne

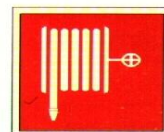

4 ZAMKNAĆ

okna i drzwi
usunąć z zasięgu ognia materiały palne
płyny łatwopalne, pojemniki z gazem

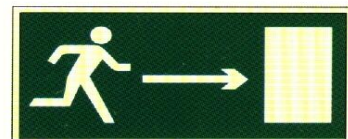
5 GASIĆ POŻAR

używać gaśnicy lub hydrantu
nie gasić wodą instalacji
i urządzeń elektrycznych

6 OPUŚCIĆ POMIESZCZENIA

bez paniki ustalonymi
drogami ewakuacyjnymi
nie korzystać z wind

ZAŁĄCZNIK NR 6

Wykaz telefonów alarmowych.

POLICJA

(8)997

PAŃSTWOWA STRAŻ POŻARNA

(8)998

POGOTOWIE RATUNKOWE

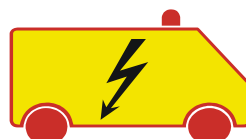

(8)999

TELEFON RATUNKOWY 112

POGOTOWIA:

ENERGETYCZNE

(8)991

ZAŁĄCZNIK NR 7

Przykładowy ramowy program szkolenia pracowników z zakresu ochrony przeciwpożarowej.

Lp.	Tematyka szkoleń	Czas szkolenia
1.	Zagrożenia pożarowe, możliwe przyczyny powstania i rozprzestrzeniania się pożaru na terenie obiektu.	30 min.
2.	Zasady zapobiegania możliwości powstania pożaru na terenie obiektu, w szczególności odpowiedzialności pracowników za stan bezpieczeństwa pożarowego.	30min.
3.	Zasady zachowania się pracowników w przypadku powstania pożaru, w szczególności: zasady alarmowania o powstałym zdarzeniu, zasady ewakuacji ludzi mienia, zapobieganie panice, zasady obsługi sprzętu i urządzeń przeciwpożarowych (najlepiej pokaz praktyczny), zasady udzielania pierwszej pomocy.	60min.
Razem		2 godz..

ZAŁĄCZNIK NR 8

Oświadczenie o zapoznaniu się z IBP

.....
Imię i nazwisko

.....
Komórka organizacyjna

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że zostałem (am) zapoznany(a) z przepisami z zakresu ochrony przeciwpożarowej obowiązującymi na terenie **Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie, gm. Bielawy** w szczególności znane są mi zasady i sposoby:

- zapobiegania powstaniu i rozprzestrzenieniu się pożaru na stanowisku pracy i w obiekcie,
- postępowanie na wypadek pożaru,
- użycia podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych.

Ustalenia Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego przyjmuje do wiadomości i przestrzegania.

.....
miejscowość

.....
data

.....
podpis pracownika

Przyjęto do akt osobowych dnia .....

ZAŁĄCZNIK NR 9

Obowiązki i zadania osób wyznaczonych do akcji ratowniczo-gaśniczych w budynku

.....

I. Osoby odpowiedzialne za akcję ratowniczo-gaśniczą:

.....
.....
.....
.....

II. Osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo i ewakuację ludzi:

.....
.....
.....
.....

III. Osoby odpowiedzialne za wyprowadzenie ludzi z poszczególnych pomieszczeń:

.....
.....

IV. Osoba wyznaczona do udzielenia informacji dowódcy straży pożarnej wskazuje:

- źródło pożaru
- miejsce pożaru /niebezpieczne pożarowo/
- punkty czerpania wody

.....
.....

V. Osoby prowadzące bezpośredni akcję ratowniczo-gaśniczą

.....
.....
.....
.....

/wyłączyć dopływ prądu i gazu/

VI. Gaszenie pożaru podręcznym sprzętem gaśniczym:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

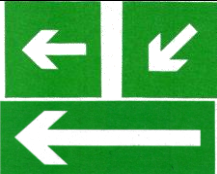

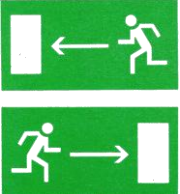

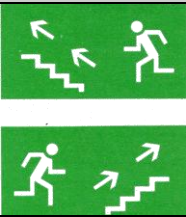

ZAŁĄCZNIK NR 10

Znaki bezpieczeństwa

LP.	ZNAK BEZPIECZEŃSTWA	ZNACZENIE (NAZWA) ZNAKU BEZPIECZEŃSTWA
1.		URUCHAMIANIE RĘCZNE
2.		ALARMOWY SYGNALIZATOR AKUSTYCZNY
3.		TELEFON DO UŻYCIA W STANIE ZAGROŻENIA
4.		ZESTAW SPRZĘTU POŻARNICZEGO
5.		GAŚNICA
6.		HYDRANT WEWNĘTRZNY
7.		DRABINA POŻAROWA
8.		KIERUNEK DO MIEJSCA ROZMIESZCZENIA SPRZĘTU POŻARNICZEGO LUB URZĄDZENIA OSTRZEGAJĄCEGO
9.		KIERUNEK DO MIEJSCA ROZMIESZCZENIA SPRZĘTU POŻARNICZEGO LUB URZĄDZENIA OSTRZEGAJĄCEGO
10.		NIE ZASTAWIAĆ
11.		PALENIE TYTONIU ZABRONIONE
12.		ZAKAZ UŻYWANIA OTWARTEGO OGNIĄ – PALENIE TYTONIU ZABRONIONE
13.		ZAKAZ GASZENIA WODĄ

ZAŁĄCZNIK NR 11

Znaki ewakuacja

1.		KIERUNEK DROGI EWAKUACYJNEJ
2.		WYJŚCIE EWAKUACYJNE
3.		DRZWI EWAKUACYJNE
4.		PRZESUNĄĆ W CELU OTWARCIA
5.		KIERUNEK DO WYJŚCIA DROGI EWAKUACYJNEJ
6.		KIERUNEK DO WYJŚCIA DROGI EWAKUACYJNEJ SCHODAMI W DÓŁ
7.		KIERUNEK DO WYJŚCIA DROGI EWAKUACYJNEJ SCHODAMI W GÓRĘ
8.		PCHAĆ, ABY OTWORZYĆ
9.		CIĄGNAĆ, ABY OTWORZYĆ

ZAŁĄCZNIK NR 12

Użytkowanie i czynności konserwacyjne urządzeń przeciwpożarowych

Sprzęt podręczny – gaśnice

Czasookres konserwacji – co 12 miesięcy.

Zasady przeprowadzania przeglądów technicznych i czynności konserwacyjnych gaśnic:

Warunkiem zachowania niezawodności i skuteczności podręcznego sprzętu gaśniczego jest jego pełne zabezpieczenie serwisowe. Zaleca się wykonywanie regularnej kontroli wzrokowej, która powinna sprawdzić, czy gaśnica:

- znajduje się w miejscu do tego przeznaczonym (wyznaczonym),
- nie jest zastawiona i ma czytelną instrukcję obsługi,
- nie jest w sposób widoczny uszkodzona,
- ma nieuszkodzone plomby i wskaźniki,
- ma sprawnie działające ciśnieniomierze (jeśli takie występują),
- jest odpowiednio dobrana względem grupy pożaru oraz czy posiada odpowiednią wielkości napełniania (masę).

UWAGA:

Jeżeli gaśnice zostały zakwalifikowane do konserwacji, gaśnica ta musi zostać zastąpiona przez sprzęt tego samego typu, przeznaczona do tej samej grupy pożarów i o takiej samej zdolności gaśniczej (masie).

Konserwacja, czynności służące utrzymaniu urządzenia w dobrym stanie technicznym.

Należy między innymi wykonać i sprawdzić:

- ogólny stan techniczny gaśnicy,
- czytelność, kompletność i prawidłowość napisów,
- stan węży i zabezpieczeń,
- terminy przypadających kontroli zbiorników ciśnieniowych,
- powłokę malarską,
- czy elementy z tworzywa sztucznego nie są uszkodzone,
- ciężar lub objętość środka gaśniczego,
- czy środek gaśniczy nadaje się do ponownego wykorzystania,
- pod względem korozji i uszkodzenia nabój ciśnieniowy,
- uchwyt gaśnicy – czy nie jest uszkodzony i dobrze przytwierdzony.

UWAGA:

Podczas wykonywania czynności naprawczych sprzętu gaśniczego muszą być stosowane takie same części, środki gaśnicze i parametry, na jakie wyrób przewiduje wykonanie naprawy. Zabronione są naprawy zbiorników, a także zaworów bezpieczeństwa.

Podstawowe zadania, jakie należy wykonać przy remoncie gaśnic:

całkowite zdemontowanie gaśnicy na części składowe,

- wykonanie próby ciśnieniowej na zbiorniku (zbiorniki nie oznakowane nie powinny być remontowane, lecz wycofane i złomowane),
- sprawdzenie za pomocą sondy świetlnej wnętrza zbiornika – czy są ślady korozji lub inne uszkodzenia,
- poddanie głowic, zaworów, węży działaniu ciśnienia równego ciśnieniu próbnemu zbiornika; wymiana uszkodzonych części,
- sprawdzenie lub wymiana zabezpieczeń,
- otwieranie gaśnic proszkowych w suchych warunkach, w jak najkrótszym czasie, w celu zminimalizowania skutków oddziaływania na proszek wilgoci zawartej w powietrzu,
- napełnienie ponownie tym samym środkiem gaśniczym; nie wolno mieszać lub dosypywać proszków różnych typów, bo powstaje reakcja, która powoduje zbrylenie się proszku oraz wzrost ciśnienia w zamkniętym zbiorniku, który może być niebezpieczny dla użytkownika,

- wykonanie ponownego montażu zgodnie z instrukcją i zaleceniami producenta,
- przeprowadzenie próby szczelności całej gaśnicy,
- uzupełnienie szczegółowych na etykiecie konserwacji.

UWAGA:

Dokonanie przeglądu stanu technicznego i naprawy powinno być oznaczone z podaniem: imienia i nazwiska konserwatora (nazwy zakładu usługowego), daty badania (konserwacji) oraz daty kolejnego badania. Wymienione dane umieścić na tabliczce z czytelnym i trwałym napisem z folii samoprzylepnej (dopuszczalne jest również użycie przywieszek plombowanych).

Instalacja wodociągowa przeciwpożarowa (hydranty wewnętrzne)

Hydranty wewnętrzne należy poddawać przeglądom technicznym, podobnie jak gaśnice. Przeglądy i konserwacje powinny być przeprowadzane przez osobę kompetentną.

Czasookres konserwacji – co 12 miesięcy.

Hydrant powinien być zamknięty (zakręcony) i pod ciśnieniem. Należy sprawdzić czy:

- urządzenia są nie zastawione, nie uszkodzone, elementy nie są skorodowane, nie ma przecieków,
- instrukcja obsługi jest czysta i czytelna,
- miejsce umieszczenia jest oznakowane,
- mocowania do ściany są odpowiednie, nie są obruszone i trzymają pewnie,
- wypływ wody jest równomierny i dostateczny (wskazane jest użycie wskaźnika wypływu oraz miernika ciśnienia),
- miernik ciśnienia (jeżeli jest zastosowany) pracuje prawidłowo i w swoim zakresie pomiarowym,
- wąż na całej długości nie wykazuje uszkodzeń, zniekształceń, zużycia czy pęknięć. Jeżeli wąż wykazuje jakieś uszkodzenia powinien być wymieniony na nowy lub poddany próbie ciśnieniowej na maksymalne ciśnienie robocze,
- zaciski lub taśmowanie węża jest prawidłowe i właściwie zaciśnięte,
- bęben węża (jeżeli jest zastosowany) obraca się lekko w obu kierunkach,
- dla bębnow z wahlwym zamocowaniem (jeżeli jest zastosowany) sprawdzić czy oś (zamocowanie) obraca się łatwo i czy bęben obraca się o 180°,
- przy bębnach ręcznych (jeżeli jest zastosowany) sprawdzić czy zawór odcinający jest właściwego typu i czy działa łatwo i prawidłowo,
- sprawdzić stan przewodów zasilających w wodę (rurociągów), szczególną uwagę zwrócić na odcinki elastyczne czy nie wykazują oznak zużycia lub zniszczenia,
- jeżeli jest skrzynka hydrantowa (obudowa) sprawdzić, czy nie jest uszkodzona i czy drzwiczki łatwo się zamykają,
- sprawdzić, czy prądownica jest właściwego typu i czy prawidłowo pracuje,
- pozostawić hydranty i instalację w stanie gotowym do natychmiastowego użycia. Jeżeli konieczne są poważniejsze naprawy zawór hydrantowy lub hydrant powinien być oznakowany "NIECZYNNY" i kompetentna osoba powinna powiadomić o tym użytkownika/właściciela.

Okresowe przeglądy i konserwacje instalacji

Co 5 lat wszystkie węże i hydranty powinny być poddane próbie ciśnieniowej na maksymalne ciśnienie robocze instalacji zgodnie z EN 671-1 i EN 671-2.

Dokumentowanie przeglądów i konserwacji

Po przeglądzie i przeprowadzeniu niezbędnych prac konserwacyjnych hydranty i instalacja powinny być przez kompetentne osoby oznakowane "SPRAWDZONE". Osoby odpowiedzialne powinny przechowywać zapisy o wszystkich przeglądach instalacji. Książka kontroli powinna zawierać:

- datę (miesiąc i rok) przeglądu i testów,
- zapis wyników testów,
- wykaz i data zainstalowania części zamiennych,
- data (miesiąc i rok) następnego przeglądu i testów,
- wykaz wszystkich hydrantów i zaworów hydrantowych.

Do naprawy instalacji można używać tylko części zamienne (np. węże, prądownic, zawory) posiadające stosowne aprobaty i dopuszczenia pochodzące od dostawcy urządzenia. Podstawą jest usunięcie wszystkich stwierdzonych usterek w jak najkrótszym czasie, tak by instalacja gaśnicza jak najszybciej była we właściwym stanie.

Pomiary takie należy wykonać po każdej ingerencji w sieci wodnej mogącej mieć wpływ na parametry np. remont, przebudowa, modernizacja. Czynności te powinny być udokumentowane w protokole badań technicznych.

Węże stanowiące wyposażenie hydrantów wewnętrznych powinny być raz na 5 lat poddawane próbie ciśnieniowej na maksymalne ciśnienie robocze, zgodnie z Polską Normą dotyczącą konserwacji hydrantów wewnętrznych.

Dane dotyczące konserwacji i przeglądu powinny być zapisane na etykiecie. Powinny znaleźć się na niej następujące dane: słowo „SPRAWDZONE”, nazwa i adres dostawcy hydrantu, znak jednoznacznie identyfikujący osobę kompetentną (nazwa zakładu), data (rok i miesiąc) przeprowadzenia konserwacji.

ZAŁĄCZNIK NR 13

Karta aktualizacji instrukcji bezpieczeństwa pożarowego dla budynku

Lp.	Tematyka aktualizacji	Nr strony aktualizowanej	Nr załącznika aktualizowanego	Data aktualizacji	Nazwisko imię osoby wprowadzającej aktualizację	Podpis właściciela/ administratora budynku/ osoby upoważnionej
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						
10.						
11.						
12.						

ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE